Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SOZD ISKRA

Številka 39 — Leto XIX — 18. oktober 1980

Franc Šetinc govori domačinom in gostom.

SLAVNOSTNI GOVOR JE IMEL SEKRETAR PREDSEDSTVA CK ZKS FRANC ŠETINC

Nov obrat tolminske Iskre na Rutu

Visokogorska vasica Rut nad Tolminom je v nedeljo 12. oktobra praznovala. Njeni prebivalci so zabeležili pomembno delovno zmago, stopili so korak bližje k napredku, za katerim strmijo vsa leta po vojni. Vajeni vsakodnevne bitke na skopem koščku zemlje, so bili toliko bolj veseli in srečni, saj je nedeljska slavnost pomenila zaključek obnovitvenih del na krajevnem vodovodu, hkrati s to slovesnostjo pa so pričeli z zidavo novega obrata delovne organizacije Iskre-Avtoelektrike, oziroma njene temeljne organizacije AET, tovarne avtoelektričnih vžigalnih sistemov Tolmin.

Niti slabo vreme ni moglo zmotiti slavnosti, ki so se je udeležili krajani in visoki gostje, med njimi sekretar predsedstva CK ZK Slovenije Franc Šetinc, družbenopolitični delavci tolminske občine — njen predsednik Stane Kavčič, predsednik IS Lucijan Rejec, medobčinski sekretar ZK Anton Ladava in drugi. S strani delovne organizacije Avtoelektrike sta bila prisotna glavni direktor Peter Mivšek in njegov pomočnik Zvonko Repič, temeljno organizacijo pa je s sodelavci »zastopal« direktor Milan Lesjak.

Na slavnosti so bili tudi predstavniki tistih delovnih organizacij na Tolminskem, ki že imajo svoje obrate v visokogorskih krajevnih skupnostih (tovarna igel TIK Kobarid je zgradila obrat v Breginju, tolminski »Metalfleks« pa na Šentviški planoti na Pečinah).

Slavnostni govornik je bil sekretar predsedstva CK ZKS Franc Šetinc, čigar govor objavljamo v celoti:

GOVOR FRANCA ŠETINCA

»Ljubil sem preveč to zemljo...« je nekoč zapisal vaš rojak, rovtarski upornik Simon Kos, preden so mu utrnili življenje.

Danes pa se odraža ta pripadnost v veliki povezanosti in aktivnosti vseh vas, krajanov Rut-Granta. Pri tem ima pomembno vlogo revolucionarna in napredna zgodovina ter v njej izoblikovana tradicija vaših krajev in prekalili ste se tudi v narodnoosvobodilnem boju in revoluciji.

Ne glede na dokajšnjo prostorsko razpršenost, ste se krajani Rut-Granta vključili že takoj po vojni v vse akcije, ki jih je organizirala ljudska oblast, zgradili ceste in druge objekte družbenega standarda, k čemur so prispevali svoj delež tudi vaši rojaki na tujem. S tem ste dokazali tudi visoko stopnjo enotnosti v akciji, obenem pa ste učinkovito združili lastno iniciativo s prednostmi, ki nam jih je vsem prinesla nova družbena ureditev in nacionalna svoboda.

K temu je prispevala svoj delež tudi tolminska občina, ki razvija koncept policentričnega razvoja, kar pomeni, da skuša razvijati tudi vasi in ne samo center, čeprav je to povezano z mnogimi, tudi materialnimi problemi. Seveda pa je to edina razumna in potrebna pot, saj bodo le na tak način tudi tod, med bohinjsko-tolminskimi gorami, živeli ljudje in se bo zmanjšalo odseljevanje na razumno mejo.

Tovarišice in tovariši!

Kljub številnim uspehom, ki smo jih v družbeni praksi že dosegli, pa smo sedaj v težki situaciji, saj so sedanje gospodarske razmere zelo zapletene. Kljub temu nas vseeno navdaja samozadovoljstvo spričo dejstva, da imamo rešitve, s katerimi bomo učinkovito premagali sedanje težave. Zdaj imamo vendarle materialno osnovo družbe že močno razvito. Če smo se v preteklosti, ko smo pomanjkanje vsega nadomestili z navdušenjem, zmogli upreti vsem zunanjim pritiskom, odpraviti napake in objektivne težave, bomo to toliko lažje danes, ko smo že močno gospodarsko in kulturno razviti. Na tej osnovi lahko uspešno izbojujemo bitko za korak naprej.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Dušan Mozetič in Franc Troha prvaka Jugoslavije

V nedeljo se je v ljubljanskem Litostroju končalo 14. delovno tekmovanje kovinarjev Jugoslavije, na katerem je sodelovalo 156 tekmovalcev iz vseh naših republik in pokrajin. V trodnevnem preizkusu praktičnega znanja in samoupravnih izkušenj je tekmovalna komisija izbrala najboljše, jugoslovanski kovinarji so dobili svoje prvake v šestnajstih tekmovalnih skupinah.

Kot smo že poročali, sta našo SOZD Iskra zastopala dva tekmovalca iz novogoriške Avtoelektrike, in sicer brusilec Dušan Mozetič in orodjar Franjo Troha. Nihče ni pričakoval tega, kar sta ta dva mlada tekmovalca dosegla. Vsak v svoji stroki sta bila prva, postala sta prvaka Jugoslavije, najboljšega brusilca in orodjarja v Jugoslaviji ima novogoriška Iskra-Avtoelektrika.

Iskrene čestitke obema!

Marko Rakušček

Najboljša v Jugoslaviji – orodjar Franjo Troha in brusilec Dušan Mozetič.

Otvoritev novega obrata v Azanji

V vasici Azanja v bližini Smederevske Palanke so v četrtek, 9. oktobra svečano odprli obrat Tovarne gospodinjskih aparatov iz Reteč. V obratu, ki so ga pričeli graditi na pobudo pobratenih občin Škofja Loka in Smederevska Palanka, bo dobilo zaposlitev 120 ljudi, sredstva za izgradnjo pa so združili Iskra – TOZD TGA iz Reteč, Kmetijska zadruga Azanja in Elektro Morava iz Smederevske Palanke.

S pričetkom dela v tem obratu bomo v Retečah lahko pričeli s proizvodnjo novega proizvodnega programa, zlasti opekačev kruha za zahodnonemško firmo AEG, skoraj v celoti namenjeno izvozu.

Tudi proizvodnja v Azanji bo namenjena prodaji na konvertibilna tržišča, saj načrtujejo kar 40% proizvodnje usmeriti v izvoz.

SF

SEJA KOS SOZD ISKRA

Najnižji osebni dohodek 4500 din

Koordinacijski odbor sindikata naše sestavljene organizacije je minuli teden na 2. redni seji obravnaval številna pomembna vprašanja, med njimi osnutek samoupravnega sporazuma o temeljih plana SOZD Iskra za prihodnje srednjeročno obdobje, pripombe in pobude k osnutkom samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter Iskrine pripombe k družbenima dogovoroma. V nadaljevanju je KOS potrdil tudi priporočilo, ki ga je poslal delavskemu svetu SOZD Iskra o najnižjem, zajamčenem OD v SOZD Iskra. Le-ta naj bi znašal v prihodnje 4.500 dinarjev. Koordinacijski odbor je potrdil tudi predlog finančnega plana športno–manifestativnih akcij na ravni SOZD Iskra v prihodnjem letu, na dnevnem redu pa je imel tudi nekatera druga vprašanja.

V uvodu je koordinacijski odbor sindikata SOZD Iskra poslušal poročilo Janka Šaulija o pripravah planskih dokumentov za srednjeročno obdobje 1981–85 ter program za prihodnje leto. KOS je podprl sklepe predsedstva Iskrinih sindikatov z zadnje seje, hkrati pa se je zavzel za zaostritev politične odgovornosti in to z namenom, da bi te dokumente sprejeli pravočasno.

V nadaljevanju je koordinacijski odbor obravnaval potek sprejemanja samoupravnih sporazumov o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke in skupno porabo v SOZD Iskra ter Iskrine pripombe k družbenima dogovoroma o skupnih osnovah za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo ter za povračilo stroškov, ki so jih imeli delavci pri opravljanju določenih del in nalog.

V zvezi z Iskrinimi samoupravnimi sporazumi je KOS menil, da je treba uskladiti stališča sindikata do nekaterih odprtih vprašanj v samoupravnih sporazumih, kot na primer do najnižjega osebnega dohodka, osnov za formiranje skladov skupne porabe in osnov za nekatera nadomestila, oz. nagrade, do izhodišč za združevanje sredstev iz sklada skupne porabe (solidarnost) itd.

KOS je tudi sklenil, da bo prispele pripombe k samoupravnim sporazumom ter stališča sindikata do konkretnih vprašanj kot tudi Iskrine pripombe k družbenima dogovoroma poslal vsem sindikalnim konferencam v Iskri, hkrati pa bomo del teh gradiv v nekoliko bolj zgoščeni obliki objavili tudi v glasilu Iskra.

V zvezi z delitvijo osebnih dohodkov se je koordinacijski odbor sindikata zaradi padanja realnih osebnih dohodkov zavzel za zvišanje najnižjega, zajamčenega OD v SOZD Iskra od 3.950 na 4.500 dinarjev. To priporočilo bo KOS posredoval DS SOZD Iskra, le-ta pa ga je že obravnaval na seji 15. oktobra. To povišanje je v skladu z resolucijo in z odločitvijo republiških sindikatov in bo tako znašal minimalni osebni dohodek okoli

(Nadaljevanje na 2. strani)

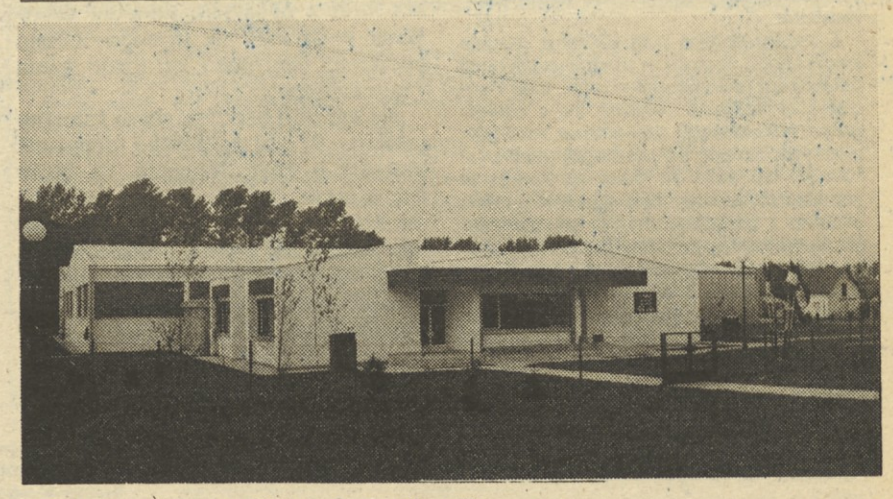

Takšna je na zunaj videti tovarna v Azanji.

Več kot solidarnost

Kam lahko pripeljejo stari, preživeli odnosi v zaostrenem gospodarskem položaju nam najbolje kaže primer dveh naših TOZD — Elektromotorjev v Železnikih in Montaže v Sp. Idriji. Kljub lepim besedam, dogovorom in načelnim deklaracijam je prišlo pred kratkim do kriznega položaja v Spodnji Idriji, ko je morala tamkajšnja tovarna za nekaj časa celo ustaviti stroje, ker ni dobila pravočasno sestavnih delov. Vsekakor je to primer nekakšnega egoizma in vrtičkarstva pa tudi primer močnejšega, kar je v našem samoupravnem socialističnem sistemu nevzdržno in tudi v nasprotju z njim. Toda tudi v Spodnji Idriji ni bilo vse tako, kot bi moralo biti. Od kadrovskih težav do iskanja programov — skratka, stvari so se med obema TOZD tako zaostrile, da so, končno vmes posegli delavci in Zveza komunistov.

In kaj so pokazali v tem trenutku delavci obeh tovarn, oz. partija, kot njihova vodilna sila:

da je bilo dosedanje obnašanje in vedenje, zlasti vodstvenih kadrov, v duhu starih kupoprodajnih in drobnolastniških odnosov, da so bili dohodkovni odnosi samo na papirju in deklarativni, da niso izvajali duha zakona o združenem delu, niti ne samoupravnega dogovora o združevanju v SOZD Iskra, katerega načelo je med drugim tudi solidarnost in socialna varnost vseh delavcev. Delavci obeh TOZD so to dobro in bolje razumeli od marsikaterega kratkovidnega in tehnokratskega vodstvenika, ki je gledal samo na proizvodnjo v svojem vrtičku, ni pa videl pri tem pred seboj ljudi, delavcev in soodvisnosti med njimi pa ne samo v okviru Iskre, temveč širše naše celotne jugoslovanske delovne skupnosti, ki bije ta čas odločilen boj za stabilizacijo.

Vendar pa se s posluhom, odločnostjo, solidarnostjo in razumevanjem vsega tega v širših delavskih in socialističnih okvirih, dá vse razrešiti brez večjih bolečih posegov, o čemer nam pričajo sklepi vseh, ki so sodelovali pri razreševanju eksistenčnih problemov, zlasti delavcev — Iskrašev v Spodnji Idriji. Kajti prepričani smo, da če gre dobro enemu delu Iskrašev, gre dobro vsem Iskrašem in obratno. Tega se naši delavci še kako dobro zavedajo.

D. Ž.

Iskrina centrala v Prilepu

V petek, 10. t.m. so v Prilepu slovesno izročili v obratovanje računalniško vodeno avtomatsko telefonsko centralo sistema Metaconta 10C, ki jo je izdelala naša DO Elektromehanika iz Kranja. Centrala, ki sodi med večje telefonske centrale, omogoča 8.000 novih telefonskih priključkov, prek nje pa se Prilep povezuje s svetom s pomočjo 334 medkrajevnih vodov. To je poleg tranzitne telefonske centrale v Skopju že druga Iskrina centrala v SR Makedoniji. V bližnji prihodnosti bo Iskra zagotovila podobne centrale tudi Tetovu, Kumanovu, Bitoli, Strumici, Strugi in Ohridu. Tako bo pretežni del Makedonije opremljen s sodobnimi avtomatiziranimi računalniško vodenimi centralami, ki vnašajo novo kvaliteto v javni telefonski promet.

Centralo v Prilepu je izročil njenemu namenu direktor skupnosti PTT Jugoslavije Vojko Sekulovski, otvoritve pa so se udeležili tudi predsednik izvršnega sveta SR Makedonije Blagoje Popov s sodelavci, sekretar za promet in zveze SR Makedonije Aleksander Varnalijev in drugi.

Iskrino Tovarno telekomunikacij na Laborah je v torek, 7. 10. 1980 obiskal predsednik Komiteja za promet in zveze SFRJ Ante Zelič. Zanimala ga je predvsem naša proizvodna usmerjenost in uspešnost pri uveljavljanju izvoznih teženj.

Nov obrat tolminske Iskre na Rutu

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prav zato moramo še pred kongresom jasno ugotoviti, kje moramo narediti temeljit preobrat oziroma v katerih samoupravnih okoljih moramo okrepiti našo aktivnost pri uresničevanju tistih nalog, kjer ugotavljamo zastoje, oziroma kjer naša aktivnost ni takšna kot bi morala biti. To velja v sedanjih razmerah še zlasti za nekatera ključna področja kot so cene, ekonomski odnosi s tujino in gospodarjenje s sredstvi razširjene reprodukcije, ki kažejo na prepočasno uresničevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov. Zaradi težav se pojavljajo tudi težnje po nekakšnih korekcijah sistema, ki jih moramo odločno zavrniti. In ne samo to. Vztrajati moramo pri smeri razvoja, ki sta jo začrtala zadnja kongresa Zveze komunistov Slovenije in Zveze komunistov Jugoslavije s Titom in Kardeljem na čelu, in na teh temeljih opredeliti aktualne naloge komunistov.

Ne glede na številne naloge, med katerimi naj omenim le nekatere — še zlasti ustvarjanje večjega dohodka in izvozno usmeritev gospodarstva, pravilno, racionalno razporejanje dohodka, združevanje dela in sredstev, kajti brez integracije ni napredka, nadaljnje utrjevanje svobodne menjave dela na vseh področjih, od materialne proizvodnje do družbenih dejavnosti, menjave, ki se ne sme omejiti samo na pogovor o prispev. stopnjah, nadaljnje družbenoekonomsko preoblikovanje krajevne skupnosti, reformo šolstva in druge naloge, ki so pred nami — to pa je skupni imenovalec vseh nalog v sedanjih razmerah stabilizacija družbenih odnosov in priprava planov. V prizadevanjih za dolgoročno gospodarsko stabilizacijo pa ne bomo uspeli, če se ne bomo kar najodločneje spopadli z vsemi, ki sedaj še vedno razpolagajo z delavčevimi sadovi dela, obenem pa skušajo te položaje obdržati tudi v prihodnje, breme stabilizacije pa prenesti na ramena delavskega razreda. Delavec mora imeti ključne vzvode oblasti v svojih rokah, se pravi ljudje sami, ne pa monopoli ali različne strukture, kar nas med drugim tudi loči od drugih sistemov. V izvoz se usmerjamo ne samo zaradi ekonomske uspešnosti, temveč da bi nas kriteriji svetovnega trga prisilili k boljšemu gospodarjenju, izkoriščanju vseh potencialov, višji produktivnosti. Prav to je naloga vsakega izmed nas, vsak mora napraviti načrt, kako varčevati, kako dosegati boljše kvalitete. Sicer pa se je treba kritično spopasti z vsemi tistimi, ki niso pripravljeni zmanjšati porabe oziroma jo uokviriti v realne možnosti ustvarjenega dohodka, pa najsi gre za proračune od občine in republike do federacije. Ne more biti tabujev. Teže pridobljene pravice, ki nimajo kritja v dohodku, tudi niso nedotakljive. Poglavitno merilo nam mora skratka biti, kako bomo zagotovili vpliv delavcev na odločanje, od krajevne skupnosti, občine, republike pa vse do federacije. Akcija za gospodarsko stabilizacijo mora tako postati vsakodnevno množično gibanje delovnih ljudi. Realne perspektive za preseganje sedanjega stanja pa moramo iskati samo na podlagi nadaljnjega razvoja sistema socialističnega samoupravljanja. Naše geslo mora biti: ni pravice, kjer ni dolžnosti, in ne more biti materialne dobrine, če ni dohodka! Iz sklede ni mogoče zajeti več kot je v njej in tudi socializma ne more biti več kot smo ga ustvarili.

Tovarišice in tovariši!

Če v tej luči gledamo na razvoj visokogorskih krajev, s poudarkom na razvoju kmetijstva na teh območjih, so materialne možnosti nedvomno zmanjšane, vendar pa to ne pomeni, da tega sveta ne bomo razvijali tudi v prihodnje, saj je to tudi naše narodnostno vprašanje.

Z uspelo politiko pospeševanja razvoja manj razvitih območij in s težnjo po čimbolj usklajenem regionalnem razvoju, smo v socialistični republiki Sloveniji že v zadnjih osmih letih dosegli pomembne rezultate, nismo pa seveda še premagali vseh problemov, kar velja še zlasti za vprašanje ustreznega razvoja visokogorskih krajev. Skladno z doseženo ravnijo gospodarske razvitosti in s specifičnostjo razvojne problematike posameznih območij, bomo zato v nastopajočem srednjeročnem obdobju zastavili ustrezno diferencirano politiko pospeševanja hitrejšega razvoja manj razvitih območij, kar velja predvsem tudi za visokogorske in obmejne kmetije kot nosilke širokega družbenoekonomskega odnosa specifične narave. Ob tem pa moramo izkoristiti tudi prednosti, ki jih imajo, kar velja še zlasti za kmetijstvo, gozdarstvo, turizem in druge dejavnosti.

Ko ugotavljamo, kako pozitivno vplivajo na razvoj teh krajev že postavljeni industrijski obrati in nam tudi dosedanja praksa dokazuje, da je to obenem tudi najučinkovitejši način, da zaustavimo izredno močno razseljevanje v teh krajih, so že pripravljeni tudi drugi programi. Tako so sedaj, ko pričenjate z gradnjo obrata »Isker« v Rut-Grantu, ki ga bomo, tako upam, v prvi polovici prihodnjega leta tudi končali, zaključene že tudi vse priprave za začetek gradnje obrata v krajevni skupnosti Soča-Trenta in širitev obrata v Breginju, v pripravi pa je tudi investicijski program za obrat v Gorenji Trebuši. Vse te investicije so znotraj okvira naše stabilizacije in torej ne sodijo med tiste, ki jih bodo nemudoma črtali.

Tovarišice in tovariši!

Vse to daje tudi boljše obete, da se bodo ti kraji, ob solidarnostni pomoči širše družbene skupnosti, ki je neizbežna, zlasti če gre za razvoj infrastrukture, razvijali tudi v prihodnje, saj sodi tudi ustrezno uresničevanje nalog na tem področju med pomembnejše družbene obveznosti vseh nas. Delček tega predstavlja tako tudi današnji dan, ko začenjate z obnovo vaše šole in ko se boste tudi prek telefonskih zvez, čez dva meseca odprli v svet. Dobili ste tudi vodovod in že pred časom ste potegnili asfalt tudi v ta visokogorski svet.

Naj vam — tovarišice in tovariši — ob tej priliki kar najprisrčneje čestitam k vsem vašim delovnim dosežkom, k vaši klenosti in upornosti, da vztrajate na tem kosu slovenske zemlje, in vam zaželim, da bi v prihodnje živeli še lepše in bogatejše življenje.

Kajti preveč ljubimo to zemljo, zato moramo izkoristiti njene bogate darove, ne da bi prizadeli vse te lepote, ki nas obdajajo in, ki jih tudi ta dež ne more pokvariti.

Naj živi krajevna skupnost Rut-Grant!«

V novem obratu tolminske Iskre bo dobilo delo približno 50 domačinov. S tem bo zmanjševano razseljevanje, gorski kraji se bodo tako še hitreje razvijali.

O poteku gradnje tega pomembnega obrata bomo še poročali.

M. R.

Veliko število gostov na otvoritvi je potrdilo ugled ne le Iskre temveč tudi slovenskih pobratimov. Ni treba posebej poudarjati, da so si z velikim zanimanjem ogledali notranjost tovarne in prvi tekoči trak, na katerem delavke že montirajo fene.

Najnižji osebni dohodek 4500 din

(Nadaljevanje s 1. strani)

60 % od povprečja lanskoletnih osebnih dohodkov v SOZD Iskra.

V okviru obsežnega dnevnega reda je koordinacijski odbor sindikata sprejel (delno popravljeni) predlog finančnega plana športno–manifestativnih akcij na ravni SOZD Iskra za prihodnje leto. Za zimske športne igre bomo po tem korigiranem predlogu porabili 180.000 dinarjev, za letne športne igre 310.000, za srečanje športnikov elektro industrije 160.000, za dan Iskre 650.000, za predavanja, seminarje in posvetovanja 50.000 in za stroške organizatorja 355.000. Skupno torej 1,725.000 dinarjev.

Tudi problematika počitniške dejavnosti je bila na dnevnem redu zasedanja KOS. Direktor delovne organizacije Iskra Invest servis Marjan Dvoraček je seznanil člane odbora s problemi, ki jih ima njihova delovna organizacija na področju letovanja, kot tudi z nedavnim sklepom delavskega sveta ISE, da se odpovedujejo počitniški dejavnosti, ker imajo iz leta v leto izgubo.

Na seji smo ponovno slišali žalostno resnico, da je počitniška dejavnost pastorek v Iskri. Namesto, da bi to dejavnost še razširili, postaja ponekod vse bolj vprašljivo, če sploh potrebujemo počitniški dom v Trenti pa tudi kamp na Dugem otoku in dom v Poreču. Veliko napak smo že naredili, toda vsekakor bi bila izredna in nenadomestljiva izguba, če bi šli po zlu tudi ti objekti. Žal po navadi o tem odločajo tisti, ki ne letujejo v Iskrinih zmogljivostih in si lahko privoščijo drago letovanje v hotelih.

Koordinacijski odbor sindikata se je zavzel za to, da moramo v Iskri ohraniti skupne počitniške zmogljivosti in bo poslal v temeljne organizacije dopis, v katerem bo DO Iskra Invest servis obrazložila položaj počitniške dejavnosti. V Iskrinih TOZD se bodo na zborih delovnih ljudi odločali o izvajanju dejavnosti letovanja v SOZD Iskra. Upajmo le, da ne bodo prevagali interesi nekaterih, ki imajo le malo posluha za letovanje svojih delavcev, če že, pa se zavzemajo za nakupe prikolic, ali kakšnih drugih manjših zmogljivosti, kar pa nikakor ni gospodarno, pa tudi dolgoročno ne.

V nadaljevanju zasedanja je član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar seznanil udeležence s samoupravnima sporazumoma med Iskro in delovno organizacijo PTT ter Iskro in SOZD Strojegradnje. Gre za tipska sporazuma o poslovno-tehničnem sodelovanju. KOS je dal priporočilo, da sporazuma podpišemo, o tem pa bo dokončno sklepal delavski svet SOZD Iskra.

Sindikalni aktivisti so v nadaljevanju obravnavali nekatera kadrovska vprašanja, kot na primer ustanovitev odbora za organizacijo Dneva Iskre ter potrdili Iskrine delegate v nekaterih družbenih organih. Ob koncu zasedanja so si ogledali tudi osnutek našega, Iskrinega koledarja.

L. D.

Akcijski dogovor o obveščanju v združenem delu

Ta akcijski dogovor izhaja iz nalog Zveze sindikatov na področju obveščanja, kot jih opredeljuje vrsta družbeno dogovorjenih in sprejetih dokumentov. Posebno vlogo sindikata pri obveščanju delavcev izpostavlja že zakon o združenem delu v poglavju Obveščanje delavcev v združenem delu (v členih 546, 548, 549 in 550 je sindikat izrecno omenjen). Statut Zveze sindikatov Slovenije, sprejet na njenem 9. kongresu, posebej omenja, da osnovna organizacija zveze sindikatov zlasti „ustvarja družbenopolitične možnosti za objektivno in učinkovito informiranje delavcev" (39. člen, 26. točka). Med nalogami Zveze sindikatov Slovenije v razvoju samoupravnih družbenih odnosov in političnega sistema socialističnega samoupravljanja, sprejetimi na omenjenem kongresu, so tudi naloge na področju obveščanja. Naj izdvojimo le nekatere:

— „sindikati, zlasti pa osnovne organizacije zveze sindikatov se morajo zavzemati, da bo zagotovljeno celovito pravočasno in organizirano samoupravno obveščanje delavcev v združenem delu ter ustrezna ureditev tega področja v samoupravnih splošnih aktih",

— „v organizacijah združenega dela si bomo še naprej prizadevali za posodabljanje in demokratičnost vseh načinov medsebojnega obveščanja",

— „skrbeli bomo, da bodo predlogi in odločitve pripravljeni tako kvalitetno, strokovno in razumljivo, da bo omogočeno vsakemu delavcu smotrno odločati",

— „zavzemali se bomo, da bo v sredstvih množičnega obveščanja prišel do veljave vpliv delovnih ljudi in občanov na njihovo vsebino, da bo v njih vedno prisoten delavec-samoupravljalec, njegovo delo in rezultati dela ter da bodo sredstva množičnega obveščanja omogočala delovnim ljudem in občanom vpogled v družbene procese".

Nadalje, kot beremo med nalogami, bomo sindikati izhajali s stališča, da je „ustvarjanje monopola nad informacijami ter netočno in nepopolno informiranje" oblika „manipuliranja z delavci temeljnih organizacij", odraz neurejenih odnosov med delavci delovnih skupnosti skupnih služb in delavci temeljnih organizacij združenega dela, „ki se jim morajo sindikati najostreje upreti in jih v praksi čimprej odpraviti, saj pomenijo eno najpomembnejših ovir pri uveljavljanju položaja delavca kot upravljalca".

Izhajajoč iz konkretnih razmer v združenem delu in upoštevaje te opredelitve, predlagamo naslednji akcijski dogovor najpomembnejših nalog na področju obveščanja za naslednje obdobje:

1. Zveza sindikatov Slovenije po dogovoru z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami prevzame družbenopolitično odgovornost za obveščanje v združenem delu.

2. Odprt sistem komuniciranja v organizaciji združenega dela je temelj za demokratično in odgovorno samoupravljanje delavcev, zato velja posebna pozornost sindikata odprtosti virov informacij in odprtosti za povratno informacijo (odziv in pobudo) delavcev.

3. Zveza sindikatov se zavzema za to, da ima sleherni delavec zagotovljene minimalne informacije, ki so mu potrebne za samoupravljanje (kot jih opredeljujejo temeljne informacije za delavce).

4. Ustavno pravico in dolžnost delavcev, da so obveščeni in da obveščajo, torej celovito obvladovanje sistema obveščanja v združenem delu, naj zagotavljajo posebni odbori za obveščanje. Predlaga naj jih sindikalna organizacija oziroma konferenca in naj bodo neposredno izvoljeni. Sestavljeni so iz delegatov samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij in uredništev, skrbijo za podružbljeno in celotivo (redno, pravočasno, resnično, popolno ter po vsebini in obliki delavcem dostopno) obveščanje v svoji organizaciji združenega dela. Odbor za obveščanje je torej družbeni organ, ki opredeljuje zasnovo in politiko obveščanja (vseh načinov in sredstev).

Uredništvo sestavljajo tisti delavci, ki so za obveščanje zadolženi na podlagi svojega opisa del in nalog kot tudi drugi redni sodelavci v procesu obveščanja.

5. Utrditi in ohraniti moramo vse pozitivne dosežke iz akcije „Tisoč delavcev–sodelavcev" v združenem delu, kot so: načrtna dejavnost družbenopolitičnih organizacij in zveze sindikatov posebej na področju obveščanja, spremljanje, ocenjevanje in načrtovanje področja obveščanja, dopisniška mreža, delovanje odborov za obveščanje in komisij občinskih svetov ZSS za obveščanje, okrepljena povezava z „Delavsko enotnostjo" itd. Posebno pozornost pa moramo nameniti tistim organizacijam združenega dela (in občinam), ki se iz bodisi objektivnih ali subjektivnih težav niso uspešno vključile v uresničevanje nalog iz akcije „Tisoč delavcev-sodelavcev". Sindikat mora pokazati polno zavzetost za odpravljanje omenjenih težav.

6. Vse akcije Zveze sindikatov Slovenije, predvsem pa tiste, ki zahtevajo javne razprave, so hkrati akcije za dobro obveščenost delavcev. Zavest o tem moramo razviti pri vseh delavcih in še posebno pri naših družbenopolitičnih delavcih na vseh ravneh, od osnovne organizacije do republiškega sveta; pa tudi v zvezi komunistov, socialistični zvezi delovnega ljudstva in zvezi socialistične mladine. To spoznanje mora prodreti tudi do vseh delavcev, ki jim je obveščanje del njihovih delovnih dolžnosti, vključno s poslovodnimi organi.

7. Zveza sindikatov Slovenije mora nameniti posebno pozornost Obveščanju delavcev v manjših (pogosto dislociranih) kolektivih in povsod tam, kjer so pravice delavcev do obveščenosti okrnjene ali zanemarjene.

8. Odbori (komisije, sveti) občinskih svetov zveze sindikatov za obveščanje so odgovorni za stanje obveščenosti delavcev na svojem območju.

9. Zveza sindikatov je skozi odbore za obveščanje v organizacijah združenega dela odgovorna tudi za normativno urejenost s področja obveščanja, za zagotavljanje ustreznega statusa organizatorjev obveščanja v združenem delu, za vključevanje področja obveščanja v razvojne dokumente in za uveljavljanje elementov svobodne menjave dela, dohodkovnih odnosov, racionalnosti in učinkovitosti področja obveščanja.

10. Zveza sindikatov podpira in spodbuja izobraževanje delavcev-samoupravljalcev za pridobivanje potrebnega znanja s področja obveščanja. Za to se morajo angažirati predvsem družbenopolitični delavci, organizatorji obveščanja in poslovodni organi. V tem smislu podpiramo tudi vključitev obveščanja v združenem delu kot predmeta v politično šolo RS ZSS in RK ZSMS ter v škofjeloško šolo za poslovodne kadre (v dogovoru z gospodarsko zbornico).

11. Zveza sindikatov se zavzeto vključuje v uresničevanje kadrovske politike na področju obveščanja v združenem delu. Ob tem se zavzema za uveljavljanje načela, da mora imeti organizator obveščanja praviloma vsaj višješolsko izobrazbo, nikakor pa ne more opravljati teh del in nalog nekdo, ki nima niti popolne srednješolske izobrazbe.

12. Za uresničevanje omenjenih nalog so zadolženi organi Zveze sindikatov Slovenije od osnovne organizacije in njihovih konferenc do občinskih, mestnih in medobčinskih svetov ter republiškega sveta. Slednji lahko za spremljanje in izvajanje nalog še posebej zalolžuje odbor za obveščanje in politično propagando.

Inovacijska znanja na Visoki tehniški šoli v Mariboru

Božo Hribernik

1. UVOD

Splošno jugoslovansko zaostajanje na področju tehniških kreativnosti ali ustvarjalnosti, to je inventivne in inovacijske dejavnosti, ima v današnjem dinamičnem obdobju znanstveno–tehniške revolucije tudi znane gospodarske posledice, ki se potencirajo ali stopnjujejo s pomanjkanjem surovin in energetskih virov. Le s smortnim in kar največjim izkoriščanjem najdragocenejše surovine današnjega časa, to je kreativnosti človeških možganov, bomo lahko uspevali v zaostrenem mednarodnem gospodarskem prizorišču in tako zagotovili zanesljivo prihodnost našemu samoupravnemu socializmu. Pri analizi današnjega stanja tehniške kreativnosti naletimo na zelo pogosto ugotovitev, ki pravi, da naše vzgojnoizobraževalne ustanove ne izpolnjujejo svoje naloge pri osveščanju kreativnih potreb in podajanju inovacijskih znanj bodočim kadrom. Zato smo se na Visoki tehniški šoli (VTŠ) Univerze v Mariboru odločili, da zapolnimo to vrzel.

2. CILJ IN OBLIKE IZOBRAŽEVANJA

Cilj našega izobraževanja v tej smeri je, da damo študentom tehniške smeri znanja, s katerimi bodo znali tako v domačem samoupravnem prostoru kakor tudi na mednarodnih trgih organizirati, voditi, vrednotiti in ščititi lastne inovacijske procese in njihove učinke, prav tako pa tudi vzpodbujati in razvijati lastno domačo, predvsem tehniško ustvarjalnost. V ta namen mu moramo posredovati specifična gospodarska, organizacijska in pravna znanja na temelju marksistične znanosti.

Tega znanja bi bili deležni vsi študenti vseh tehniških usmeritev v okviru posebnega predmeta, kakor tudi tisti, ki si želijo poglobljena znanja s tega področja; za te nameravamo organizirati interdisciplinarni specifični študij.

3. INOVACIJSKA ZNANJA V REDNEM ŠTUDIJU

Po obstoječih študijskih programih na VTŠ v Mariboru, ki vključujejo študij na I. in II. stopnji elektrotehnike, strojništva, tekstila, gradbeništva in kemije, ni predvideno seznanjanje študenta z inovacijskimi znanji. Najbližje tej osnovi so predmeti, ki so organizirani v okviru katedre za družboslovne predmete in ki vključujejo znanja o marksizmu, samoupravnem socializmu, ekonomiki poslovanja OZD, sociologiji in psihologiji, vendar ne podavajo niti spoznavanje temeljnjih definicij z inovacijskega področja. To stanje naj bi odpravil poseben predmet, ki bi ga poslušali vsi študenti na vseh usmeritvah v zadnjem, to je četrtem letniku. Misel je sprožila komisija VTŠ za inovacijsko dejavnost; potrdil jo je odbor za študijsko in raziskovalno dejavnost — tripartitni samoupravni organ, ki je zadolžen za študijsko in raziskovalno dejavnost. Sklep tega odbora na VTŠ ni obvezen za posamezne temeljne organizacije (VTO), ki izvajajo študijske usmeritve elektrotehnike, strojništva, gradbeništva in kemije.

Predmet z naslovom „Organizacija in pospeševanje inovacij" naj bi vseboval 30 ur predavanj in 15 ur vaj. Namen predmeta bi bil seznaniti bodočega inženirja s pomembnostjo in z ekonomiko inovacijskih procesov, s sporaznavanjem oblik industrijske lastnine, organizacije pa z uporabo informacijskega sistema. Poglavja bi bila: — ekonomika, pomen in organizacija inovacijskih procesov in posameznih inovacij v dobi znanstveno–tehniške revolucije;

— teorija in praksa informatike, zlasti patentne;

— veljavno domače, primerjalno in mednarodno pravo industrijske lastnine s posebnim poudarkom na izumiteljskem pravu in na prenosu tehnologije;

— patentna in licenčna politika;

— množična inovacijska dejavnost in njeni učinki;

— produktivnost, njen pomen in njena rast;

— vaje: uvajanje v tehnološko in pravno razumevanje patentne dokumentacije pri sestavljanju prijav za patente in pri oblikovanju inovacijskih vzorcev in modelov.

Predviden obseg ur sicer ne omogoča poglobljenega študija tako kompleksnega gradiva, vendar omogoča študentu osnovno orientacijo na tem področju.

Nov zakon o usmerjenem izobraževanju pa tudi splošni razvoj znanosti narekujeta spremembe starih učnih programov. Nekatere usmeritve so z njimi že pričele, tako da so potekale že v aprilu 1980 javne obravnave predlogov. Prvi predlogi učnih programov pa žal ne kažejo večjega prodora navedenega predmeta. Pri analizi stanja na VTO Elektrotehnika, kjer so z učnimi programi najdalje, ugotovimo, da predmeta „Organizacija in pospeševanje inovacij" najbrž ne bo (razen v usmeritvi, v kateri sodeluje avtor tega referata) iz naslednjih razlogov:

— na priporočilo marksističnega centra pri Univerzi v Mariboru se bo število ur za družbenoslovne predmete povečalo za 100 %,

— katedra za družboslovne predmete predlaganega predmeta ni sprejela med svoje z obrazložitvijo, da spada predmet „Organizacija in pospeševanje inovacij" med strokovne predmete,

— katedre, ki združujejo predmete, tudi menijo, da omenjeni predmet ne spada mednje; poleg tega pa morajo skrčiti že vpeljane strokovne predmete zaradi skrajšanja dobe študija (ukine se en semester) in zaradi povečanja ur družboslovnim predmetom.

Iz razlogov, navedenih v prejšnjih stavkih, najbrž — kljub načelni dobri volji in pripravljenosti sodelujočih učiteljev, da je treba študenta seznaniti s prepotrebnimi inovacijskimi znanji — temu ta znanja v bližnji bodočnosti najbrž še ne bodo dana!

4. SPECIALISTIČNI ŠTUDIJ

Organizirane študije v smeri inovacijskih znanj imajo vpeljane vse razvite dežele. Najbolj znan poklic po Evropi je tako imenovani patentni inženir, ki je pogosto enostransko, v pravno smer šolani profil inženirja. Pri profilih, ki se šolajo s tega področja, je program sestavljen iz treh osnovnih tematskih skupin:

1. političnoekonomskega
2. pravnega in
3. organizacijskega.

SEJA PODROČNEGA KOLEGIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST

Pri znanju ne smemo varčevati

Stabilizacijski in varčevalni ukrepi nikakor ne smejo vplivati na zmanjševanje naše raziskovalno–razvojne in inovacijske dejavnosti – Te dejavnosti ne smemo drobiti, pač pa moramo v Iskri končno le začeti združevati znanje, kadre in sredstva – Projekte moramo selekcionirati ter podpreti le velike, perspektivne programe, pomembne za vso Iskro. To je nekaj pomembnejših misli z nedavnega zasedanja področnega kolegija za raziskovalno dejavnost v SOZD Iskra, ki ga je vodil Miloš Kobe.

V uvodu je spregovoril o vplivu stabilizacije na inovacijo in razvojno dejavnost. Poudaril je, da se v Iskri vse bolj srečujemo s problemom pomanjkanja reprodukcijskih materialov – domačih in uvoženih – kot tudi s padanjem realnih osebnih dohodkov.

Miloš Kobe je dal velik poudarek zlasti nekaterim težnjam v Iskri, da bi onemogočili uresničevanje pravilno zastavljene politike naše razvojno–inovacijske dejavnosti. Te težnje se kažejo zlasti v nepravilnem stimuliranju delavcev v teh dejavnostih, trenutno najhujši „objektivni" problem pa je nakup (zlasti uvozu) opreme za laboratorije. Po drugi strani zaradi problemov v sami proizvodnji skušajo razvojno–raziskovalni kader znova angažirati pri odpravljanju tekočih težav.

„Še kako pravilno je, da varčujemo", je poudaril pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra, „toda varčevati pri pameti v nobenem primeru ne smemo. Obratno, v znanje bomo morali še več vlagati, še več bomo morali vlagati v razvoj."

V nadaljevanju je spregovoril tudi o izvoznih težnjah Iskre. Opozoril je na neakumulativnost tistih izvoznih programov, v katere ni dovolj vgrajeno znanje. Hkrati pa je dosedanja Iskrina praksa potrdila, da nam izvoz prinaša večji dohodek le tam, kjer prodajamo kompleksnejše izdelke. Omenil je tudi podatek, da predstavljajo surovine skoraj dve tretjini (63 %) celotnega jugoslovanskega izvoza in je tudi to eden od vzrokov za naš nezaviden gospodarski položaj.

Miloš Kobe je med najpomembnejše varčevalne ukrepe na področju razvojno–raziskovalne in inovacijske dejavnosti uvrstil predvsem selekcioniranje razvojnih nalog in preusmeritev na strateško pomembna področja za vso Iskro, kot tudi združevanje kadrov in materialnih sredstev, ne pa njihovo drobljenje.

V nadaljevanju zasedanja področnega kolegija so predstavniki Iskrinih delovnih organizacij spregovorili o problemih, ki v sedanjem času zaostrenega gospodarjenja pestrijo njihovo razvojno, raziskovalno in inovacijsko delo. Prav vsi po vrsti so opozorili na problem nizkih osebnih dohodkov ter na izredno slabo opremljenost številnih naših laboratorijev, ob tem pa tudi na hude probleme v zvezi z uvozom opreme. Strinjali so se tudi z oceno Miloša Kobeta, da imamo v Iskri vse preveč razvojno–raziskovalnih programov in da, kot je dejal direktor Marketinga v Iskri Commerce Ivo Banič, nismo velika firma, pač pa skupek majhnih firm. Žal je že tako, da v vsaki delavnici, ne samo temeljni organizaciji, razmišljajo o svojih „velikih" projektih, malo pa jim je mar, kaj se dogaja drugod v Iskri.

Po mnenju enega izmed udeležencev so prav sedanji težki časi čudovita priložnost, da prekinemo z dosedanjim obnašanjem tudi na razvojno–raziskovalni in inovacijski dejavnosti. Nova kakovost je samo v združevanju raziskovalnorazvojnih delavcev na tistih področjih, ki so za celotno Iskro poglavitnega pomena. Takšnih velikih projektov ne bi smelo biti v Iskri več kot npr. pet, ne pa tako kot je zdaj, ko jih imamo tudi dvajset, trideset.

Eden izmed problemov je tudi v tem, da npr. v Elektromehaniki ne vedo, kaj delajo v Avtomatiki, v Elektrooptiki, kaj delajo drugje itd. Nič manj „v nebo vpijoče" pa ni to, da nimamo ustreznega pretoka informacij celo med posameznimi TOZD znotraj ene DO.

In dokler bo tako, se bodo tudi sami delavci v inovacijski in razvojno –raziskovalni dejavnosti čudili, zakaj jih imajo ponekod bolj za „gasilce požarov v proizvodnji", ne pa za opravljanje njihove osnovne dejavnosti. Problem je torej tudi v sami organiziranosti.

Lado Drobež

Dolžni smo rešiti problem Idrije

„Zakaj mi stojimo, v Železnikih pa ne", so se minule dni, točneje v času od 30. septembra pa do 13. oktobra spraševali delavke in delavci v temeljni organizaciji Montaža v Spodnji Idriji. Zaradi zastojev v dobavah gredi, rotorjev, statorskih in jedrskih listov, statorskih paketov in nosilnih plošč iz silumina, s katerimi jih oskrbuje Iskrina tovarna v Železnikih, so morali v Spodnji Idriji povsem ali delno ustaviti proizvodnjo.

Vzrokov za neurejene odnose med obema temeljnima organizacijama je več, in so vsekakor globlji. Vsekakor pa sta nedodelanost dohodkovnih odnosov ter pomanjkljivo uresničevanje zakona o združenem delu poglavitna v tej verigi, v katero pa bi morda lahko uvrstili tudi nepravilno planiranje v TOZD Montaža, pa tudi kdaj pa kdaj mačehovski odnos TOZD Elektromotorji do sestrske firme v Spodnji Idriji.

Lepa beseda lepo mesto najde, in ta pregovor bi moral veljati tudi v odnosih pri reševanju problemov med obema temeljnima organizacijama. Žal pa vse prepogosto ostaja le pri besedah, kajti sicer problema že zdavnaj ne bi bilo, saj je star nič več in nič manj kot dobrih pet let, točneje od takrat, ko se je dotedanji obrat Elektromotorjev v Spodnji Idriji formiral kot TOZD Montaža. Kdaj pa kdaj je res slišati kakšno ostrejšo besedo, toda neke politične nestrpnosti med kolektivoma ni in delavci, tako v Železnikih kot Spodnji Idriji, se zavzemajo za vsestransko in okrepljeno sodelovanje, ki pa ga bo mogoče urediti le ob že omenjeni rešitvi dohodkovnih odnosov, pa tudi ob razumevanju drug do drugega, vsekakor pa večkrat velikega do malega – Železnikov do Spodnje Idrije.

Eno od poti za rešitev vidijo v Montaži tudi v tem, da bi se čim bolj osamosvojili, točneje da bi imeli takšen proizvodni program, ob katerem ne bi bili skoraj povsem odvisni od Elektromotorjev. Vprašljivo je, če je ta pot najbolj pravilna, kajti podvojitev proizvodnje že znotraj Iskre bi bila vsekakor nespametna in je ureditev dohodkovnih odnosov gotovo predpogoj za nadaljnje delo.

In o tej problematiki, ki jo je seveda vzpodbudila ustavitev strojev v Spodnji Idriji, je tekla beseda na petkovem (10. oktobra) skupnem sestanku vodstev družbeno–političnih organizacij v Idriji. Poleg predstavnikov obeh temeljnih organizacij so se ga udeležili še družbeno–politični voditelji SOZD Iskra ter obeh občin, idrijske in škofjeloške. Dva dni pred tem je bila tu di skupna seja sekretariatov osnovnih organizacij ZK/ obeh temeljnih organizacij, v začetku tega meseca pa so se sešli tudi poslovodniki.

Vsa tri zasedanja so opozorila na številne probleme, mednje pa velja uvrstiti morda le enega, ta pa je v neuresničevanju številnih dogovorov, kajti, kot že rečeno, besed je bilo izrečenih že veliko.

Družbeno–politični predstavniki so izrazili prepričanje, da je problem moč rešiti, kar je tudi v skupnem interesu celotne Iskre. Ne smemo si dovoliti, da bi zaradi nekaterih kjerkoli trpela proizvodnja, s tem pa tudi ugled ne samo tovarn v Spodnji Idriji ali Železnikih, pač pa celotne Iskre, kolektiva, ki mora zagotoviti socialno varnost vsem svojim delavcem.

Na vseh treh srečanjih – poslovodnikov, članov sekretariatov osnovnih organizacij v obeh temeljnih organizacijah ter vodilnih družbeno–političnih delavcev so sprejeli pomembne sklepe. Zaradi izredne aktualnosti objavljamo v celoti sklepe zadnjih dveh zasedanj. Upamo, da ti sklepi ne bodo ostali le mrtve črke na papirju, gole besede, tako kot doslej, hkrati pa smo prepričani, da so delavci v obeh sestrskih kolektivih sposobni končno le rešiti medsebojne odnose.

LADO DROBEŽ

Sekretariata osnovnih organizacij ZKS TOZD Elektromotorji in TOZD Montaža sta na razširjeni seji s predsedniki vseh družbenopolitičnih organizacij obeh TOZD 8. 10. 1980 v Idriji sprejela sledeča:

STALIŠČA
za razreševanje medsebojnih zapletov v poslovnotehničnem sodelovanju:

1. Poslovodni organi in strokovne službe, ki opravljajo naloge v zvezi s poslovnotehničnim sodelovanjem med TOZD Montaža Idrija in Elektromotorji morajo tekoče obveščati vodstva družbenopolitičnih organizacij o vseh neizpolnjenih nalogah in težavah, ki onemogočajo normalno proizvodnjo TOZD Montaže. Člani izvršilnih organov družbenopolitičnih organizacij, pred vsem pa vsi člani ZK pa morajo tudi sami pozorneje spremljati razvoj sodelovanja in pravočasno ukrepati.
2. Družbenopolitične organizacije, predvsem pa ZK obeh TOZD morajo redno vsaj enkrat mesečno analizirati situacijo in podvzeti ustrezne ukrepe v TOZD. Predvsem je treba spremljati izvajanje dogovorov in medsebojnih sporazumov.
3. Delavce obeh TOZD je nujno pravočasno, predvsem pa redno obveščati o gospodarski situaciji. V Obvestilih morajo biti ustrezno prikazani problemi, ki povzročajo bodisi neizpolnjevanje dogovorjenih nalog s strani TOZD Elektromotorji, problemi, zaradi katerih tudi tovarna v Železnikih ne funkcionira, tako kot bi morala ter problemi proizvodnje same tovarne v Idriji.
4. O poslovno–tehničnem sodelovanju med TOZD–i bo izdelan poseben predpis, ki ga morata obravnavati in sprejeti obe TOZD. Že v novembru pa bo v TOZD Železniki izdelan še poseben organizacijski predpis, ki bo določal naloge izvajalcev v TOZD Elektromotorji, ki jih imajo v zvezi s sodelovanjem s TOZD Montaža. Naloga družbenopolitičnih organizacij obeh TOZD je, da bedita nad izvajanjem teh predpisov in vsaka v svoji tovarni zahteva izvajanje tako sprejetih dogovorov.
5. Dosedanje primere neizdobav polizdelkov TOZD Montaži naj razišče posebna komisija iz sprejetega pravilnika v maju 1979. Sklep se posreduje delavskim svetom obeh TOZD in DO. Rok za imenovanje komisije je en mesec.
6. Iz razgovora se je pokazalo, da je vseskozi od začetka obstoja TOZD Montaža problem v izvajanju predpisov. Tako je tudi konkretno pri ugotavljanju kakovosti prevzetega blaga iz TOZD Železniki in obratno. Nujno je, da odgovorni delavci v službi kakovosti obeh TOZD temeljiteje izvajajo predpise o kakovosti blaga, ter odgovorneje rešuje eventuelne reklamacije.
7. Pozdravljamo idejo nabave, prodaje in OPP, da se v bodoče redno sestajali ter tako sproti ugotavljali dejanske potrebe za TOZD Montaža in v medsebojnem sodelovanju skušali rešiti krizne situacije s preskrbo repromateriala in polizdelkov iz Železnikov.
8. Od TOZD Prodaja je treba zahtevati, da

(Nadaljevanje na 4. strani)

Svetovni dan varčevanja — 31. oktober

Z uvedbo denarja se je naturalna oblika varčevanja spremenila v denarno. S tem pa so za varčevanje nastopile široke možnosti. Ko se je denar uveljavil kot plačilno sredstvo, so se pojavile tudi prve ideje o potrebi varčevanja, pa tudi zamisel o ustanavljanju specializiranih ustanov za zbiranje prihrankov.

Hranilniška misel sega daleč nazaj v preteklost, saj je že pred več kot 360 leti Francoz Huegas Delestre nakazal potrebo po organiziranem varčevanju prebivalstva. Leta 1778 so v Hamburgu ustanovili splošno preskrbovalno ustanovo, ki je v svojih pravilih poudarila, da je „ustanovljena za dobro marljivih oseb obeh spolov, kajti tudi majhni prihranki v hudih časih veliko pomenijo, z nekaj obrestmi pa še več. S svojo marljivostjo in varčnostjo naj tako koristijo sebi in državi . . .".

Ob koncu 19. stoletja so hranilnice različnih dežel začele navezovati medsebojne poslovne stike. Leta 1924 pa so v Milanu ustanovili mednarodni institut za varčevanje. Takrat so sklenile: „31. oktober naj bo vsako leto praznik varčevanja po vsem svetu, da bi se z ustno in pisano besedo širila načela in ideje varčnosti."

Zgodovinsko dejstvo je, da se z delom ustvarja vrednost in da se z varčevanjem ustvarjena vrednost čuva in pomnožuje. To pomeni, da je bogastvo posamezne gospodarske celice, vsega naroda in vsega človeštva posredno ustvarilo varčevanje, zato ni slučaj, da posvečajo veliko pozornost varčevanju že v kapitalističnih državah, posebno pa še v državah s socialistično družbeno ureditvijo.

Varčevanje razvija pri človeku občutek zmernosti in ga usmerja na bolj urejeno življenje. Vsak varčevalec je nasprotnik razsipništva in se ne zadolžuje lahkomiselno. Varčevanje uči človeka skromnosti, odpovedovanja sedanjih zadovoljstev v korist bodočih potreb. Ko se človek odloči za varčevanje, razvija v sebi občutek nesebičnosti. Varčeval namreč ne bo samo zase, ampak tudi za blaginjo svojih bližnjih.

Vsakdo, ki ima prihranek na hranilni knjižici občuti določeno neodvisnost, samostojnost, samozavest, občuti določeno varnost v življenju in delu ter brezskrbno gleda v bodočnost.

Z vidika družbene skupnosti varčevanje dopolnjuje družbeno akumulacijo, ker se preko bančnega sistema ponovno vrača v gospodarstvo, doprinaša razvijanju proizvodnih sil, pospeševanju proizvodnih procesov in ustvarjanju pogojev za materialni in kulturni napredek družbe.

Prav v naši socialistični družbeni ureditvi je treba posvečati veliko pozornost v vzgoji varčevalne zavesti posameznika. Kdor se namreč ni naučil varčevati s svojim premoženjem in dohodki, ta tudi ne bo imel pravilnega odnosa do družbene lastnine.

Mednarodni institut za vačevanje je ob svoji ustanovitvi 1924 objavil naslednji razglas: Delo in varčevanje sta najmočnejša dejavnika na poti h blaginji, napredku in dostojanstvu vsakega posameznika.

Varčevanje naj resnično postane navada, potreba in vrlina vsakega člana naše družbene skupnosti.

ISKRA ZORIN
TOZD Center za avtomatsko obdelavo
podatkov CAOP – LJUBLJANA
Trg revolucije 3

objavlja prosta dela in naloge

1. ZA SISTEMSKO ANALIZO
2. ZA PROJEKTIRANJE RAČUNALNIŠKIH OBDELAV
3. ZA RAČUNALNIŠKO PROGRAMIRANJE (za nedoločen čas)

Pogoji so:
pod 1: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri ter 3 oziroma 5 let delovnih izkušenj iz ekonomsko analitskih del in nalog
pod 2: višja ali srednja izobrazba ter 2 oziroma 4 leta delovnih izkušenj na področju računalniških obdelav
pod 3: srednješolska izobrazba ter 2 leti delovnih izkušenj na predvidenih ali sorodnih delovnih nalogah.
Sodelavcem nudimo zanimivo delovno področje pri razvoju in uvajanju računalniško podprtega informacijskega sistema.
Sodelavci imajo možnost dodatnega izobraževanja in strokovnega izpopolnjevanja ter pomoč pri reševanju stanovanjske problematike.
Pismene prijave z dokazili sprejemamo do zasedbe del in nalog. Vabimo tudi sodelavce brez delovnih izkušenj. Podrobne informacije dobite pri vodstvu TOZD CAOP (telefon 325–176).

Vsem je za osnovo študij tehnike, ki je nujno potrebna podlaga. Tudi naš specialistični študij bi temeljil na istih osnovah, s tem da bi dali, z ozirom na naše družbene potrebe, vsem trem skupinam približno enako težo. Zato ga tudi imenujemo interdisciplinarni študij – inovacijski inženir. V tej fazi našega tehničnega razvoja je njegova naloga široka – od osveščanja, vrednotenja, organiziranja in vodenja do transfera ali prenosa znanja in drugih dosežkov tehnične ustvarjalnosti. S tem študijem želimo dvigniti dokaj nizko splošno raven inovacijskega znanja.

Po svoji zasnovi je študij v tej fazi namenjen:

1. vodjem inovacijskih oddelkov in samostojnim inovacijskim referentom v organizacijah združenega dela;
2. vodilnim kadrom v razvojno–raziskovalnih ustanovah,
3. vodilnim kadrom v razvojnih in raziskovalnih tozdih, sektorjih ter oddelkih v organizacijah združenega dela,
4. vsem tistim kadrom, ki se v okviru institucij splošnega družbenega pomena (npr. zbornice, raziskovalne skupnosti, izobraževalne skupnosti in podobno) ukvarjajo s pospeševanjem, z organizacijo in z razvojem inovacijske dejavnosti.

Tako predvidevamo po verifikaciji učnega programa v tej fazi praviloma študij ob delu, in sicer tako za specializacijo po I. stopnji kot tudi po II. stopnji študija tehnike. Predavanja bi bila na obeh stopnjah hkrati, vendar bi bila raven samostojnega dela različna. Na željo kandidatov bi bilo možno organizirati tudi magistrski študij in doktorate.

Delovni naslovi predmetov s kratko vsebino:

Metodologija inovacijskega znanja in dela: vsebuje metodologijo izhodišč in ciljev, sistemsko in dialektično mišljenje, metodološko uporabo materialistične dialektike, modeliranje procesov dela, zlasti ustvarjalnega, in praktikum, v katerem mora študent obdelati praktični problem, ki zahteva inovacijski napor.

Ekonomika inovacijskega procesa: Seznani slušatelja z vlogo in cilji inovacijskih procesov v samoupravni socialistični družbi, z organizacijo združenega dela kot poslovnim sistemom. V nadaljnjih poglavjih je obravnavan proces planiranja učinkov na osnovi direktnih stroškov proizvodno marketinškega procesa, proces planiranja inovacij kot sestavni del funkcije planiranja, metode načrtovanja in spremljanja inovacijskih procesov, modeliranje, pokalkuliranje in ugotavljanje dejanskih rezultatov sredstva za načrtovanje učinkov, njihovo spremljanje in ugotavljanje odmikov. **Teorija in praksa patentne informatike:** Daje slušatelju pregled nad obstoječim svetovnim sistemom znanstvenega in tehničnega informiranja, vključno z uporabo modernih tehničnih sredstev (mikrofilm, računalnik, telekomunikacije). Nauči jih uporabljati te sisteme pri vsakodnevnem profesionalnem delu. Seznani jih s stanjem takih sistemov v naši državi, s trendi razvoja v svetu in pri nas. **Pravo industrijske lastnine:** V uvodnem in splošnem delu so obravnavana poglavja, kot so pojem in vsebina industrijske lastnine, mesto in vloga industrijske lastnine v strukturi kapitala in združenih sredstev OZD ter organizacija industrijske lastnine. Ostala poglavja vsebujejo pravno varstvo novih tehničnih dosežkov izumov, tehničnih izboljšav, varstvo kompleksne tehnologije (know–how), varstvo tehničnih in znanstvenih odkritij, varstvo razlikovanih znakov blaga in storitev (blagovne in storitvene znamke), industrijski vzorci in modeli, varstvo geografske označbe porekla blaga, mednarodno pravo industrijske lastnine (npr. Pariška, Vašingtonska ter Evropska konvencija). Pri tem bo obravnavana pravna zaščita v SFRJ, v EGS, DVP, in v deželah v razvoju. V praktikumu bo obravnavano poslovanje z dokumentacijo industrijske lastnine (npr. s patentnimi pisarnami in s patentnimi zavodi) doma in v tujini. **Marketing ter patentna in licenčna politika.** Vsebuje marketinško politiko poslovanja in razvoja OZD, informacijski sistem v marketingu, metode za programiranje tehniškega in tehnološkega razvoja ter njena strategija, metodologija odločanja o novi inovaciji, presoja tehnološkega nivoja, posebej pri nabavi tujih licenc, oceno razvojnih tendenc domače, posebej tuje konkurence; tako kapitalistične z vodilno vlogo multinacionalnih družb kakor tudi strategijo socialističnih dežel njihovih gospodarskih zvez (EGS, DVP, ipd.) bodisi na našem trgu, njihovih trgih kakor tudi v deželah v razvoju. **Množična inovacijska dejavnost:** Seznani slušatelja z njenim pomenom za družbo in OZD, s posebnim ozirom na rast produktivnosti in razvoj medsebojnih odnosov, z oceno razvitosti in učinkovitosti, z uvajanjem v OZD, z organizacijo, z nagrajevanjem, z negovanjem in s planiranjem. **Elementi rasti produktivnosti:** Slušatelj spozna pojem produktivnosti, vrste in način ugotavljanja. Posebej spozna elemente, ki najpomembnejše vplivajo na njeno rast, kot so: inovacijska dejavnost, izobraževanje, vlaganje kapitala, razporeditev sredstev, notranje rezerve, kot je organizacija dela, transport in slično ter z metodologijo konkretnih pristopov v OZD. **Organizacija in vodenje inovacijske dejavnosti:** Obravnava osnove za razvoj inovacijske dejavnosti, kot so vodstvene, planske in organizacijske strukture na področju znanosti in tehnike, posebej pa metode vodenja inovacijskih procesov v OZD. Nadalje bodo obravnavani pristopi k organizirani inovacijski dejavnosti z ustanavljanjem inovacijskih teles, kadrovska politika, izdelava metodologije in strokovnega usposabljanja za poglobitev kreativnih znanj, uvajanje novih tehnologij in standardizacije, pa tudi način nagrajevanja ter povezovanje razvojno raziskovalnega dela z množično inventivno dejavnostjo.

Izbrana poglavja iz psihologije dela: Bi predavali z namenom, da seznanimo slušatelja s področji socialne interakcije vodenja in organizacije teamskega dela ter razvijanja spodbud za teamsko delo, kakor tudi s področja višjih zaznavnih procesov, s posebnim poudarkom na metodah mišljenja, ki vodi k ustvarjalnosti.

Pri izdelavi navedenega predloga učnega načrta so sodelovali priznani strokovnjaki slovenskih univerz in združenega dela. Posebno aktivno je bilo sodelovanje priznanega strokovnjaka in Kidričevega nagrajenca prof. dr. Stojana Pretnarja.

Ta predlog bi dobil končno obliko za javno razpravo v maju 1981 ko bomo pritegnili k razpravi še združeno delo.

Predvidevamo, da bo program specialističnega študija „Inovacijski inženir" potekal v okviru enega polnega semestra, to je s 450 urami, v katerih bodo: predavanja, vaje, seminarji, praktikum in ekskurzija.

SKLEP

Ker zahteva naše gospodarstvo novi profil strokovnjaka, ki bo znal razvijati, organizirati, vrednotiti in varovati dosežke domače kreativnosti, smo se na VTŠ v Mariboru odločili podajati potrebna znanja z inovacijskega področja.

Del znanja bi dobili študenti v okviru obveznega predmeta med rednim študijem, poglobljeno znanje pa bi dobili v okviru interdisciplinarnega študija „inovacijski inženir", ki bi ga lahko obiskovali diplomati I. in II. stopnje katere koli tehniške usmeritve. Začetek pedagoških aktivnosti iz inovacijskega področja je predviden z uvajanjem novih učnih načrtov, oz. s šolskim letom 1981/82.

DO ŠIROKA POTROŠNJA

Dela v Azanji so končana

Z otvoritvijo obrata Tovarne gospodinjskih aparatov iz Reteč v vasi Azanja v bližini Smederevske Palanke so se tudi praktično končala dela iz medobčinskega dogovora. O dogovorih in poteku gradnje obrata, ki bo, ko bodo izkoriščene vse kapacitete, zaposloval 120 ljudi, letna vrednost proizvodnje pa bo 200 milijonov dinarjev, smo že pisali, zato le nekaj podatkov za osvežitev spomina.

Na pobudo pobratenih občin Škofja Loka in Smederevska Palanka, ki sta uspešno sodelovali na družbenopolitičnem in kulturnem področju, so se delavci TOZD TGA odločili za investicijo v nerazvitem področju pobratene krajevne skupnosti. Sovlagatelji – 30 % Ljubljanska banka, temeljna banka Gorenjske, 30 % gospodarstvo občine Smederevska Palanka in 40 % TOZD TGA – so se dogovorili za način dela, investicijski elaborat in vse za gradnjo potrebne dokumente. Dela so stekla in do roka tudi bila končana.

Investicija v Azanji ima pravzaprav dvojen pomen – zaradi pomanjkanja delovne sile v škofjeloškem bazenu bi se s sprostitvijo ustreznega števila ljudi, ki bi pričeli delati v Azanji, uresničile tudi možnosti za pričetek proizvodnje nekaterih novih artiklov iz proizvodnega programa Tovarne gospodinjskih aparatov. Sem na prvo mesto sodi proizvodnja opekačev kruha za zahodnonemško firmo AEG iz Nuernberga, ki jih domala v celoti izvozijo, omogočen pa bi bil tudi pričetek proizvodnje, npr., pomivalnih strojev, vakuumskih varilcev PVC folije itd.

Načrti s celotno finančno konstrukcijo so bili uresničeni, žal, samo do poglavja, ko bi morala svoj del obveznosti prevzeti Iskra, oz. Temeljna banka Gorenjske. TOZD TGA, ki je ključ pomanjkanju kvalitetnih finančnih virov podpisala Iskrin samoupravni sporazum o združevanju sredstev za investicije, je po prvotnih obljubah in zagotovilih vseh strani – bančne, Iskrine in občinske – ostala praznih rok.

Pisanje je morda preveč črnogledo, vendar pa je resnično želja vseh, da bi ga kdorkoli čimprej demantiral. V kratkem – gre za en „sam" problem – tovarna je postavljena, zidovi prepleskani, okolica z ograjo vred zgledno urejena, delujejo sanitarije – na prvi pogled v najlepšem redu vse, razen dejstva, da v njej praktično ni delavcev.

Res je, trenutno teče montažni trak za proizvodnjo ženov, vendar je to le borih 20 % tistega, kar naj bi sicer prihajalo s 4 predvidenih trakov. Ustavilo se je pri nabavi opreme in obratnih sredstev, saj ta investicija, ali točneje dokončanje začetega, na lepem ni več na nikakršni prioritetni listi. Zanjo na lepem noče več vedeti Temeljna banka Gorenjske z izgovorom, da investicije ni obravnaval konzorcij bank. Konzorcij se izgovarja na gorenjsko Temeljno banko, ki sploh ni predložila tega investicijskega elaborata, posledica gluhih ušes na vseh mogočih straneh pa je, da tovarna v Azanji stoji kot spomenik „umetnosti" dogovarjanja. Morda je še prezgodaj, da bi realizacijo investicije že zdaj označili kot zavoženo investicijo, vendar vsaj trenutno to brez dvoma je – upamo, da res samo začasno!

VIKTOR ŽAKELJ, predsednik skupščine občine Škofja Loka: »Z otvoritvijo Iskrinega obrata v Azanji smo že drugič dokazali, da občini Škofja Loka in Smederevska Palanka nista pobrateni samo na papirju. V Smederevski Palanki deluje obrat škofjeloške delovne organizacije »YU — Bandag«, z otvoritvijo hale v Azanji pa smo še močneje utrdili pripravljenost, da po svojih močeh pomagamo k napredku nerazvitega področja. Pohvalno je tudi to, da je bil obrat zgrajen in predan namenu točno v določenem času, kar je nedvomno dokaz popolne pripravljenosti za sodelovanje s strani srbskih tovarišev!«

Proizvodnja iz obrata v Azanji je delno namenjena tudi izvozu, po sedaj sklenjenih poslih bi na konvertibilna tržišča prodali 40 % vseh izdelkov s tekočih trakov. Hkrati s tem, ko obrat ne dela, postaja kritična proizvodnja opekačev kruha v Retečah, ki so celo 95 % namenjeni izvozu. Brez dvoma je, da sedanje stanje ne bo ostalo tako kakršno je, popolnoma jasno je namreč, da tudi občinske obljube nekaj veljajo – kratek stik je zato brez dvoma le začasen. Vprašanje je zato le eno – koliko časa bo trajal?

S. F.

LJUBOMIR OSILJEVIĆ, delavec Kmetijske zadruge iz Azanje, sovlagatelja v objekt, ki bo zaposloval 120 delavcev, je prerezal trak na vhodu v proizvodno dvorano.

Sestanek serviserjev v Novem Sadu

Na delovnem in jubilejnem sestanku v dvorani elektrotehniškega šolskega centra „Mihajlo Pupin" v Novem Sadu so se 3. oktobra letos zbrali predstavniki pogodbenih servisov. Vabilu so se odzvali domala vsi vabljeni, tako da je sestanku prisostvoval res najširši krog serviserjev, ki se ukvarjajo s popravljanjem Iskrinih širokopotrošnih izdelkov. Novosadsko območje, ki zajema pokrajino, identično s področjem delovanja filijale Iskra Commercea, „pokrivajo" med drugim tudi pogodbeni servisi – 19 jih je – ker lastni Iskrini servisi nimajo dovolj kapacitet, da bi servisirali izdelke s celotnega območja.

S sestanka serviserjev v Novem Sadu.

Število servisnih posegov, ki so jih v preteklih letih opravili serviserji na novosadskem področju, se iz leta v leto le malo razlikuje. V letu 1978 je bilo vseh posegov 4318, največji delež je bil na področju barvnih TV sprejemnikov. Leto kasneje je bilo skupno število posegov manjše za 100, največji delež pa tokrat niso imeli barvni televizorji temveč črno beli. Letos bo, kot kaže po podatkih za prvo polletje, skupno število servisnih posegov večje, saj je v tem obdobju zabeleženih že kar 2200 različnih servisnih storitev. Kako pa ti servisi, ki opravljajo množico popravil, delujejo, s kakšnimi problemi se ubadajo?

Posamezni pogodbeni servisi, odvisno od zmogljivosti, obdelujejo točno določena regionalna področja tako, da centralni Iskrin servis v Novem Sadu ne zajema preširokega področja. Edino na ta način je možno zagotoviti, da kupec s pokvarjenim izdelkom ne prepotuje celotnega področja – v tem primeru Vojvodine – da bi pokvarjeni aparat lahko oddal na pravo mesto.

Seveda pa morajo biti ti servisi na kvalitetni ravni, ki jo zahteva Iskra. To z drugimi besedami pomeni, da se kvaliteta usluge pogodbenega servisa, ki nosi tudi Iskrino oznako, ne sme razlikovati od tiste, ki jo opravljajo v servisu Iskra Commerce.

Da je to mogoče, morajo serviserji za vsako skupino aparatov opraviti specializacijo, ki jo v obliki seminarja pripravi TOZD – Proizvajalka. Na prvi pogled je to za serviserja izguba časa, vendar se je izkazalo, da takšni seminarji še zdaleč niso le nujno zlo. Prav delavci iz servisov namreč sami izražajo želje po takšni obliki izpopolnjevanja znanja!

Ob pregledu števila servisnih posegov pogodbenih delavnic v primerjavi z Iskrino, je sedanje stanje približno 30 : 70 v korist Iskre. Zaradi vse večjega proizvodnega in prodajnega obsega, ki mu kapacitete servisov IC ne bodo primerno sledile, bo moralo to razmerje v naslednjem srednjeročnem obdobju prerasti v 40 : 60, seveda v korist Iskre.

Sestanek, na katerem so se zbrali serviserji novosadskega območja je bil v času, ko se pospešeno pripravljajo srednjeročni načrti in seveda plani za delo v prihodnjem letu. Tudi skupno načrtovanje je bila ena od točk dnevnega reda sestanka. V zvezi s tem so se udeleženci dogovorili, da bodo srednjeročne načrte izdelali skupno, tako da bodo pogodbeni partnerji izvlečke srednjeročnih načrtov posredovali IC TOZD Servis. Skupno načrtovanje bo nedvomno potrebno, saj skupnega dela in skupnih problemov ne bo zmanjkalo. Kateri pa so pravzaprav problemi, ki serviserje v Vojvodini najbolj tiščijo?

Povzetek dolge razprave je pester,

(Nadaljevanje na 5. strani)

PRIZNANJA ZA 10 IN VEČLETNO SODELOVANJE

Predstavniki IC TOZD Servis in DO Široka potrošnja so serviserjem, ki že desetletje in dlje sodelujejo kot pogodbeni partnerji z Iskro, podelili priznanja. Prejeli so jih:

„Elektrolux", Novi Sad
„Venac", Sombor
Poparić Djurica, Odžaci
„Radiocentar", Zrenjanin
„Elektrobačka", Senta
„TV Servis", Bečej
„Teslaservis", Subotica
„Topola – Univerzal", Bačka Topola
Centar „Mihajlo Pupin", Kikinda
Halabrin Djuro, Padina
„Nikola Tesla", Zrenjanin
„Elektroremont", Subotica
„Tehnika", Vršac
Domić Stipan, Sombor
Djurčik Atila, Bečej.

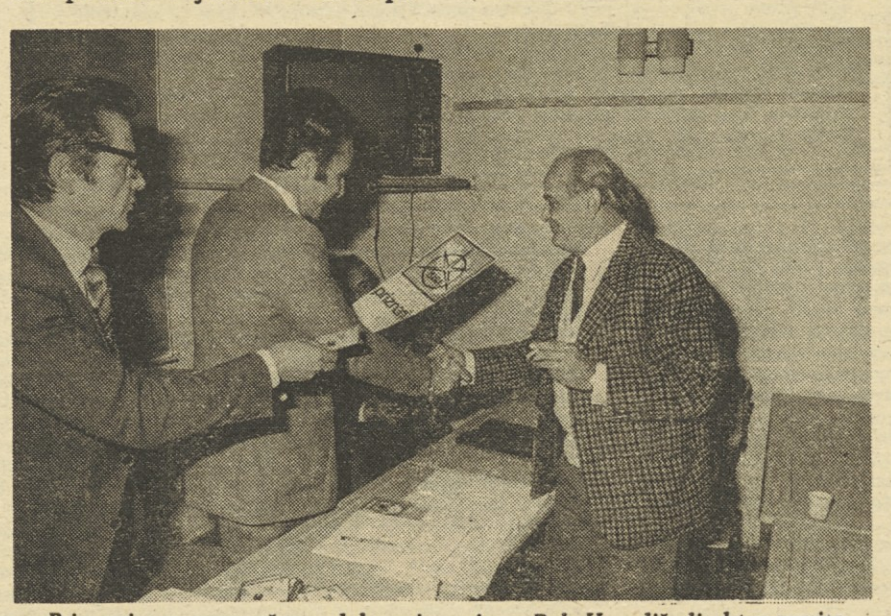

Priznanje za res uspešno sodelovanje prejema Bela Hegediš, direktor servisa „Elektrolux", ki ga bomo podrobneje predstavili prihodnjič.

So in niso...!

Bliža se zima in namenil sem se kupiti kakšno električno peč. Znanci so mi priporočili Iskrino modulno peč Apolo. Napotil sem se v trgovino: v Supermarket. Da, Iskrine peči imajo. Cena za nje je toliko in toliko. Tu pa se tudi nekako neha prodajalčevo znanje, ali volja, da bi mi o peči povedal kaj več. Prospekta za peč nima – proizvajalec jih ni dal. Da mi na vpogled le „Navodilo za uporabo". Seveda ga ne smem odnesti domov. Lahko ga le preberem. Torej se moram za nakup odločiti sam. Ne morem pokazati doma „družinskemu svetu" kaj je na razpolago, da bi skupaj pretehtali nakup.

Pri tem me je najbolj pretresla izjava: „Proizvajalec ni dal prospektov". To zato, ker slučajno vem, koliko se v Iskri izda za publikacije vseh vrst. Kje je torej bistvo problema? Ali je primer Supermarketa osamljen? Začelo me je zanimati, kako je v drugih trgovinah. Šel sem h Metalki. Tudi tu ni prospekta za električne peči. In ne le samo za peči. Iskra izdeluje nekaj vrst mešalnikov. Vendar o prospektu zanje ne duha, ne sluha. Ne, v Metalki, ne v prodajalnah Elektrotehnike, ne v Nami, ne v Maksimarketu, ne v prodajalni Iskre.

V Maksimarketu je v etaži akustičnih aparatov donela prijetna glasba. Imeli so vključen Iskrin Hi–fi stereo radijski sprejemnik. Vprašal sem za prospekt. Prijazna prodajalka je povedala, da ima le enega. Lahko mi ga pokaže, za s seboj pa ga ne more dati. Ali je zopet kriv proizvajalec, ki potrošnika postavlja pred dejstvo, da se odloča za nakup aparata, ki stane prek 14.000 din brez popolnejših informacij in možnosti za tehten premislek?

Tako je v ljubljanskih trgovinah. Kako je drugje, si lahko le mislim.

Pozanimal sem se pri Iskri Commerce. Kaj je s prospekti? Prospekti so. Skoraj za vse izdelke. Lepi, z barvnimi slikami in osnovnimi tehničnimi podatki. Tiskani so v velikih nakladah. Zloženi so v skladišču po policah – kakšni že več kot tri leta! In čakajo. Na koga? Na kaj?

Je s tem, da so izdelani in natisnjeni dosežen njihov namen? Je upravičen relativno velik strošek za njihovo izdelavo?

JOSIP

Dolžni smo rešiti problem Idrije

(Nadaljevanje s 3. strani)

v bodoče z večjo zanesljivostjo in pravočasno posreduje naročila TOZD–om. V zvezi s tem se mora organizirati sestanek s predstavniki Prodaje. To narekuje tudi še neizdelan plan za leto 1981 TOZD Montaža in seveda plan TOZD Elektromotorji zaradi planiranja polizdelkov.

9. Že sprejet srednjeročni plan TOZD Elektromotorji predvideva nekoliko spremenjeno delitev programov med TOZD–oma, Družbenopolitični predstavniki TOZD Montaža smatrajo, da je taka delitev programa zelo sprejemljiva in v interesu TOZD Montaža.
10. Stališča bosta obravnavali obe osnovni organizaciji v TOZD–ih in jih vključiti v svoje programe dela. Dopolnili jih bosta z aktivnostmi glede na probleme, ki so specifični za vsak TOZD.

Sekretar OO ZK TOZD Montaža:
ŠTURM MILOŠ
Sekretar OO ZK TOZD Elektromot.
ŠMID MARJAN

SKLEPI VODSTEV DPO

1. Predstavniki DPO TOZD Elektromotorji in TOZD Montaža ter SOZD Iskra v celoti podpirajo in soglašajo s stališči sekretariatov osnovnih organizacij ZKS TOZD Elektromotorji in TOZD Montaža za razreševanje medsebojnih zapletov v poslovno–tehničnem sodelovanju,
2. V pripravi temeljev plana delovne organizacije Široka potrošnja za srednjeročno obdobje 1981–85 je treba zagotoviti takšno programsko usmeritev obeh tozdov, ki bo zagotavljala TOZD Montaža Spodnja Idrija, da v skladu z zakonskimi predpisi avtonomno odloča o pogojih za pridobivanje in razporejanje dohodka. S tem bomo ustvarili pogoje za doslednjo izvajanje samoupravnega sporazuma o ustvarjanju skupnega prihodka in delitvi dohodka v DO Široka potrošnja. Vlogo usklajevalca medsebojnih odnosov mora v skladu s samoupravnimi dogovori izvajati DO Široka potrošnja, to je edina prava pot pri zagotavljanju medsebojne solidarnosti in nadaljnjega razvoja te delovne organizacije,
3. Družbeno–politične organizacije bomo v procesu usklajevanja medsebojnih odnosov delovale v smislu vzdrževanja politične strpnosti med obema kolektivoma, skrbele za pravilne samoupravne odločitve in za njihovo dosled. izvajanje, ter za medsebojno obveščanje obeh kolektivov ter mobilizirale delavce, vse z namenom preprečevanja kriznih situacij.
4. DPO izpostavljamo politično odgovornost poslovodnih, samoupravnih in političnih dejavnikov za izvajanje sprejetih dogovorov na vseh ravneh samoupravne organiziranosti.

DO ELEKTROMEHANIKA

Tovarna ERO širi svoj program in zmogljivosti

Tovarna električnega ročnega orodja v Kranju usmerja velike napore v razširitev proizvodnih zmogljivosti in obstoječega programa izdelkov. Dobre rezultate na tem področju je ta temeljna organizacija dosegla s kooperacijskim sodelovanjem in z izmenjavo proizvodov za uspešen prodor na tuja tržišča (SKIL, Perles).

Investicijska nesposobnost in ozka grla v proizvodnji ERO so terjali nove rešitve. Največ zadreg so beležili pri izdelavi rotorjev, v brusilnici, na ozobljenju in rezkanju sestavnih delov. Izdelali so program za nakup potrebne opreme in strojev, da bi čimprej odpravili ovire za izpeljavo dosedanjega programa. Nekaj opreme so v drugem četrtletju letošnjega leta že postavili v proizvodnjo.

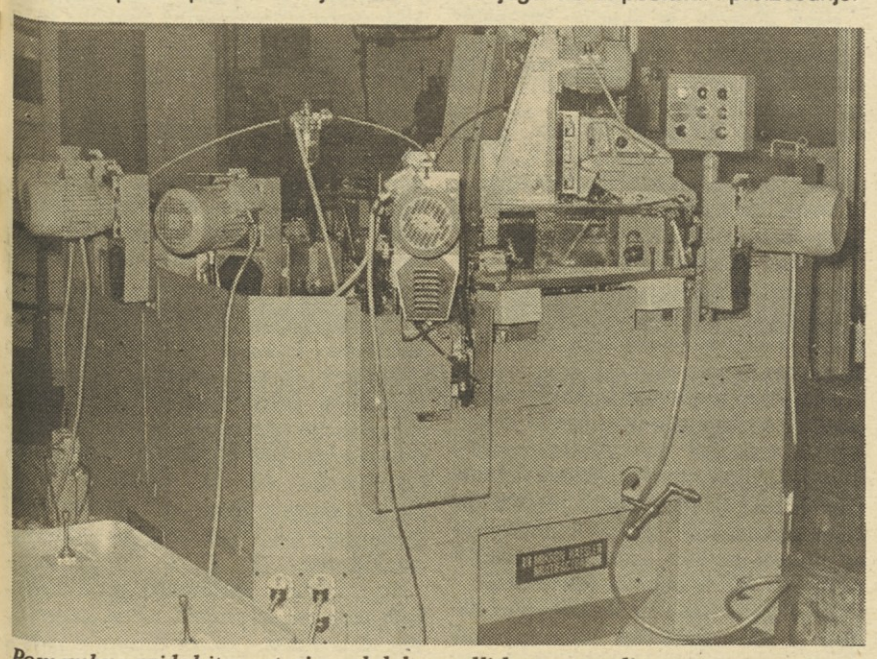

Pomembna pridobitev – stroj za obdelavo odlitkov za orodja.

Predvsem velja omeniti sodobne stroje za ozobljenje gredi in zobnikov. Pomembna pridobitev je najmodernejša linija za izdelavo rotorjev in statorjev za orodja hobi programa, izdelek ameriške firme Globe. V kratkem bodo montirali 8-vretenski stružni avtomat Schuette za obdelavo gredi in zobnikov in še druge nove stroje za potrebe omenjenih področij. Uvedba nove opreme nekoliko kasni, zato tudi proizvodnja v I. polletju ni bila dosežena 100 %.

ERO ŠIRI PROIZVODNI PROGRAM

Letos je Tovarna ERO pričela sodelovati s sorodno zahodnonemško firmo ELU, ki je spcializirana predvsem za lesni program ročnega orodja in z njo sklenila pogodbo o kooperacijskem sodelovanju oz. izmenjavi programa.

Tovarna ERO naj bi zanjo izdelala 15.000 krožnih žag s sposobnostjo rezanja lesa debeline 50 mm. Prvih 60 krožnih žag je Iskra 6. oktobra posredovala firmi ELU v testiranje oz. prevzem. Kvaliteta žag je, kot smo zvedeli od firme ELU, sprejemljiva. Potrebne bodo le manjše spremembe na orodjih. S tem se bo lahko pričela redna proizvodnja. Letos naj bi izdelali najmanj 1000 žag, v letu 1981 pa vsaj 15.000.

Več kot dve tretjini orodij za izdelavo novih žag je izdelala Iskra. Kaže se zaostanek zaradi nekvalitetnih materialov nekaterih dobaviteljev. Trpela bo dobava izdelkov za ELU in SKIL. Tudi omejitev uvoza materialov za termoplaste bo povečala probleme. Tovarni ERO bo poleg tega do konca leta primanjkovalo uvoznih pravic v višini 500.000 dolarjev.

Upajo, da bodo omenjene ovire z maksimalnimi napori rešili ali omilili. To je potrebno, saj predvidevajo uspešen nadaljnji razvoj sodelovanja s firmo ELU. Dogovarjajo se za izdelavo močnejše krožne žage za debelino reza 80 mm. Postopek za uvedbo tega izdelka v proizvodnjo ERO je že v teku.

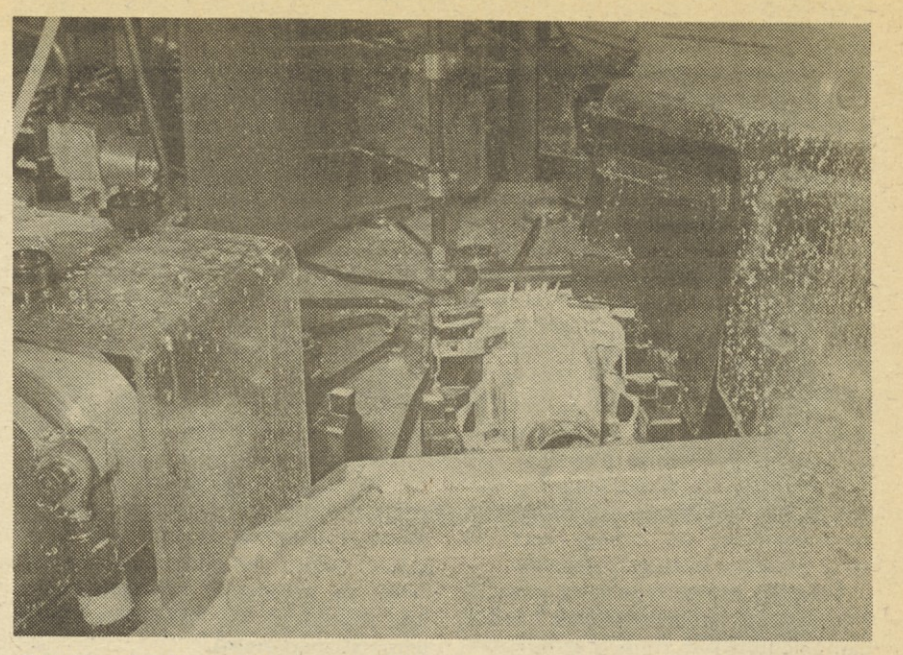

Detajl iz obdelave odlitkov za orodja.

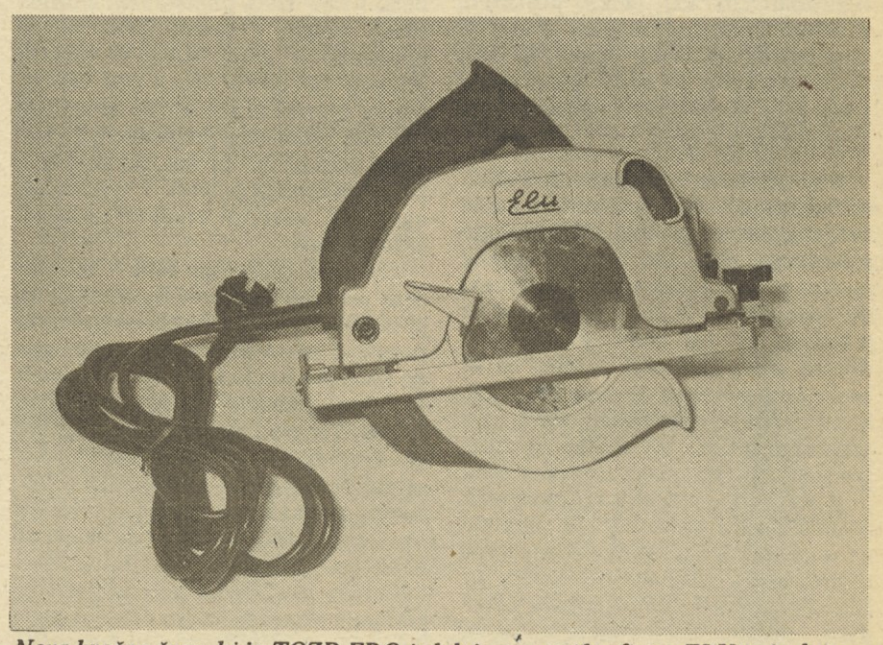

Nova krožna žaga, ki jo TOZD ERO izdeluje za nemško firmo ELU in jo bo mogoče kupiti tudi na domačem trgu.

PRENOS PROIZVODNJE V MURSKO SOBOTO

Kot smo že večkrat pisali, se je Iskra odločila za prenos dela proizvodnje električnih ročnih orodij v Mursko Soboto. V novi tovarni naj bi izdelovali kompletne sestavne dele, v njenem sklopu bi bil oddelek za predelavo termoplastičnih sestavnih delov ter montaža raznih priključkov za hobi program.

Iskra je predlagala, da se ta investicija zmanjša s predvidenih 800 milijonov dinarjev na okrog 540 milijonov, z upoštevanjem novih cen in sprememb, ki so nastale po devalvaciji. Dopolnjen projekt so 9. t.m. predložili predstavnikom Ljubljanske banke in družbenopolitičnim skupnostim občin Kranj in Murska Sobota. V teku so dogovori o financiranju te naložbe med Iskro, Ljubljansko banko in občino Murska Sobota. Za nabavo opreme računajo na tuje posojilo.

Alojz Boc

DO ŠIROKA POTROŠNJA

Doma izdelani stroji

V Tovarni antenskih naprav na Vrhniki so nam predstavili dva stroja domače konstrukcije in izdelave, ki veliko pripomoreta k boljši produktivnosti in večji proizvodnji anten.

Prvi stroj, naprava za sekanje aluminijskih palic, je plod konstrukterja Janeza Menarda, v isti TOZD zaposlenega inženirja. Tudi izdelava je v celoti domača, opravljeni pa so tudi že vsi preizkusi tako, da naprava že normalno obratuje.

Drugi prispevek, pnevmatski stroj za vstavljanje aluminijskih palic v plastične jahače, je delo konstrukterja Milana Bordona, dipl. inženirja, tudi člana tega kolektiva. Podobno kot prej opisana naprava je tudi ta v celoti plod dela tovarniških delavcev – od konstrukcije do končne izvedbe.

SF

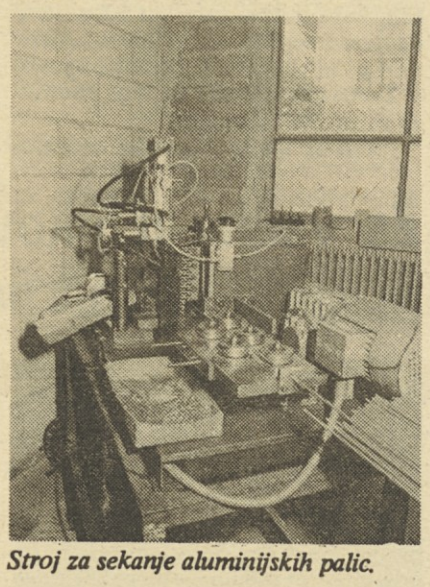

Stroj za sekanje aluminijskih palic.

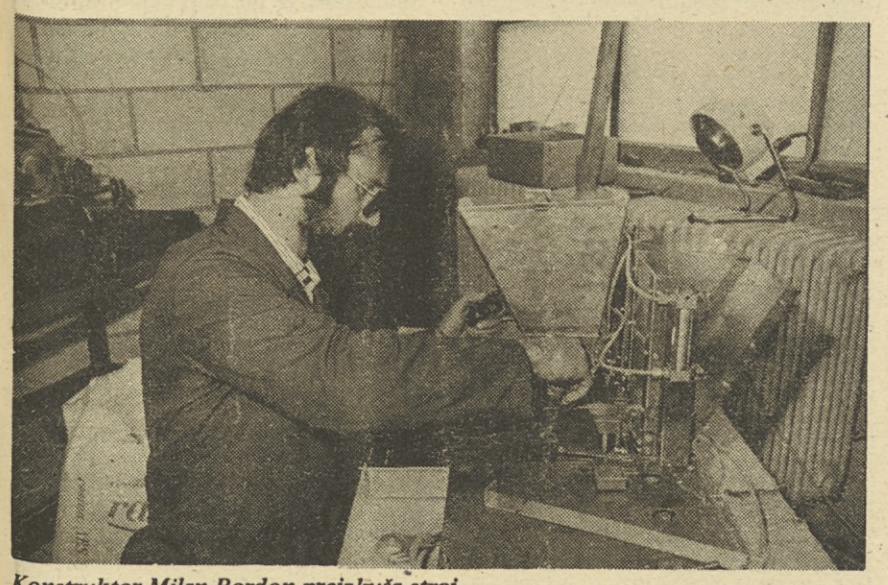

Konstruktor Milan Bordon preizkuša stroj.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem v TOZD Stikala se ob odhodu v pokoj najlepše zahvaljujem za izbrano darilo in jim želim še mnogo delovnih uspehov

MARJAN MURAVEC

Jerku Kosu v slovo

V ponedeljek, 6. oktobra smo izvedeli žalostno resnico, da nas je za vedno zapustil naš dolgoletni sodelavec Jerko Kos. Kruta usoda je hotela, da se je mnogo prerano končala njegova življenjska pot.

Pred dobrimi sedemnajstimi leti, natanko 1. februarja 1963. leta je vstopil v Iskro. Prehodil je vse faze razvoja od montaže, servisa in prodaje telefonskih naprav. Svoje delo je opravljal vestno in marljivo in z leti postal vzor mlajšim sodelavcem, katerim je nesebično pomagal in nanje prenašal bogate delovne izkušnje, ki si jih je pridobil na tem področju.

Tudi kot človeka smo ga imeli sodelavci radi, ker je imel odkrit, pošten odnos do sočloveka.

Po dobrih 17 letih dela v Iskri, ko je zagotovil lepšo prihodnost sebi in družini in ko se je pravkar pripravljal za odhod v zasluženi pokoj, ga je kruta nenadna smrt iztrgala iz naše sredine. Namesto, da bi užival sad svojega dela v krogu družine in prijateljev, je odšel brez slovesa.

Ob njegovem odhodu bo povsod ostala praznina in občutek, da nas ne bo nikoli povsem zapustil.

Sodelavci
TOZD PRODAJA
ELEKTROMEHANIKA

Dragi sodelavci!

Dopusti so končno mimo. Ponovno smo se lotili delovnih nalog in obveznosti. Ste na katero izmed njih pozabili? Prav gotovo! Na akcijo „Tisoč delavcev – sodelavcev". Se še spominjate?

To je akcija, s katero bomo izboljšali naše samoupravno obveščanje v TOZD in Elektromehaniki. Z njo želimo pridobiti v naših glasilih tudi čimveč novih dopisnikov, da bomo popestrili njihovo vsebino.

V številkah glasila SOZD „Iskra", ki so izšle od maja, se nam je oglasilo 14 novih sodelavcev. Želimo, da bi pisali tudi ostali. Predvsem prispevke iz vaših delovnih sredin, o vašem delu, stabilizacijskih prizadevanjih, sindikalnem delovanju, o pomembnih akcijah in inovacijah itd.

V sindikalnih skupinah ste delavci že obravnavali program in tekoče naloge te naše skupne akcije. Pričakovali smo vaše predloge in dopolnitve ali vsaj kako kritično misel, pa vztrajno molčite. Molk pa ni vedno lepa čednost, mar ne?

Pišite nam! Naj vas ne bo strah, da bo vaš prispevek romal v koš. Vse kar boste napisali, bomo radi objavili in vam svetovali, kako boste lahko svoje prispevke izboljšali.

Urednike in organizatorje obveščanja v vseh TOZD prosimo, da nam do 20. t. m. pošljejo podatke o novih dopisnikih (priimek in ime, delovno mesto in naslov teme, ki so jo napisali, ter tel. številko).

Vsak novi sodelavec bo namreč prejel posebno značko s tekočo številko. Torej, pero v roke in nasvidenje v prihodnji številki!

vaš urednik

Sestanek serviserjev v Novem Sadu

(Nadaljevanje s 4. strani)

izkristalizirala pa se je osnovna zavora, ki ovira kvalitetno delo servisov – pomanjkanje ustreznih rezervnih delov, še zlasti tistih iz uvoza. Seveda primanjkuje tudi nekaterih drugih, iz povsem drugega razloga. Primanjkuje, npr., elektronk brez katerih ni možno popravilo ojačevalnih naprav starejšega datuma. Ker gre za aparate, ki so v uporabi že krepko čez deset let, tudi ni izgledov, da bi se stanje izboljšalo – servisi bodo morali strankam svetovati nakup novih naprav!

Poleg pomanjkanja rezervnih delov, ki so osrednja težava, so serviserji našteli še vrsto problemov – pomanjkanje tehniške dokumentacije za male gospodinjske aparate, pomanjkanje originalne embalaže, nekateri servisi so zahtevali dopolnilo panog, za katere so pooblaščeni, nekateri so zahtevali tabelo ekvivalentnih elementov za popravila radijskih in TV sprejemnikov, zelo veliko pa je bilo tudi vprašanj o PAL – SECAM pretvornika za barvne TV sprejemnike. Vprašanje je specifično za to področje, na katerem se stekata PAL in SECAM sistem oddajanja.

Tudi konkretnih vprašanj o načinih popravil za različne izdelke je bilo precej – vse to pa je izražalo tudi veliko potrebo po stalnem spremljanju tehniškega razvoja, zlasti v obliki specializiranih seminarjev za posamezne vrste izdelkov.

Na sestanku, ki je dokazal, da je bil resnično potreben za obe strani – izmenjale so se informacije neposredno s trga in iz tovarn oz. Iskre – so podelili tudi priznanja za plodno sodelovanje z 10 in večletnimi partnerji.

FLEISCHMAN

OD ZAMISLI DO NOVINARSKEGA PRISPEVKA (10)
M. Meglič

POROČILO

Novinarska zvrst, ki je najbližja vesti, je poročilo. Tudi poročilo sloni na dejstvih, vendar pokaže tudi njihovo medsebojno povezanost. Običajno je bolj barvito in pestro kot vest in v njem čutimo avtorja. Pisec sicer ne stoji v ospredju, ne komentira neposredno, vendar lahko razberemo njegovo stališče.

Osnovna razlika med vestjo in poročilom je v tem, da vest v najkrajših črtah seznanja javnost o nekem dogodku, poročilo pa podaja potek določenega dogodka.

Poročilo torej govori predvsem o poteku dogodka, vsebuje pa tudi pomembne elemente vesti, kot so: novost, aktualnost, pomembnost in zanimivost. Odgovoriti mora na vseh pet K. Poročilo naj bo kratko in jezikovno čisto. Nasploh pa za vse novinarske zvrsti velja, da mora biti vsak sestavek predvsem informativen.

Po obliki, oz. načinu obdelave ločimo tri vrste poročil:
– navadno poročilo
– reportersko in
– komentatorsko.

Pri navadnem poročilu lahko sledimo dogodkom kronološko (kar je lažje) ali pa dajemo prednost pomembnejšim stvarem (avtorjeva odločitev). Tako reportersko kot komentatorsko poročilo pa lahko predstavljata najvišjo novinarsko stopnjo, ki jo obvladajo le zelo sposobni in izkušeni novinarji.

Kljub vsemu pa novinarske oblike izražanja niso strogo določene in popolnoma razmejene. Med sabo se prepletajo, pogosto se med seboj mešajo ali dopolnjujejo. Včasih v enem samem prispevku najdemo po več oblik (vest, poročilo, intervju in reportažo) pa vendar je prispevek tak, kot mora biti. Vse je odvisno od dogodka in še bolj od sposobnosti novinarskega peresa.

Naslednjič: Komentar

Nekatera vprašanja uveljavljanja delavske kontrole

Način in cilje graditve samoupravne delavske kontrole (SDK) je opredelila ustava, kljub temu pa njen idejnopolitični in ekonomski smoter v praksi še ni v celoti uveljavljen. Prizadevanja delavcev za uveljavitev samoupravne delavske kontrole se v praksi pogosto soočajo, tu in tam pa tudi oportunistično prilagajajo, s težnjami po dosedanjih odnosih. Zato se njen smoter ne uresničuje, oz. zastaja zgolj na ravni formalne institucionalizacije.

Delavska kontrola se mora vključiti v družbenoekonomske odnose kot ena najpomembnejših funkcij samoupravljanja. SDK ni niti nadrejena novim odnosom (to kaj lahko postaneta državna kontrola in tudi napačno opredeljena delavska kontrola) niti podrejena (tudi to lahko postane, če zmagujejo tehnokratski odnosi) funkcija samoupravljanja.

Reprodukcija samoupravnih socialističnih proizvodnih odnosov ni zagotovljena sama po sebi. Odtujevanje presežnega dela na sedanji stopnji razvoja proizvajalnih sil in samoupravnih odnosov ni le možno, temveč je prisotno, je tu. Naša socialistična družba mora računati s tem, da se bodo taki elementi starih odnosov še naprej vztrajno prebijali povsod, kjer samoupravno združeno delo in družbeni sistem ne bosta imela v tem pogledu na razpolago potrebnih obrambnih mehanizmov. Tak obrambni mehanizem je tudi organizirana samoupravna delavska kontrola, ki lahko prispeva k premagovanju protislovij družbenolastninskih odnosov, pospešuje in terja integracijo dela in družbenega kapitala.

Pojavljajo se tudi nekateri pomisleki proti uveljavljanju delavske kontrole: češ da za razvoj samoupravljanja zadošča izvolitev delavskih svetov, da je kontrola prej ovira kot pa da pospešuje razvoj demokratičnih odnosov in ne spodbuja razvoja, kontrola naj bi bila izraz nezaupanja do delavcev v proizvodnji in žaljiva za strokovnjake ter uslužbence v skupnih službah, kontrolo označujejo zato kot „policijsko metodo", „žaljiva" je zlasti za vse, ki so natančni in dobri delavci. Isto velja za kontrolo samoupravnih odnosov, ki smo se je doslej največkrat odrekli, kljub temu da smo hočeš nočeš delali napake in prihajali v konflikte.

Precej razširjeno je mnenje, da je kontrolno funkcijo moč nadomestiti z informiranjem. Ni dvoma, da je obveščenost pogoj kontrole, kot je tudi pogoj odločanja. Če bi tako povezovali posamezne številne funkcije samoupravljanja in nadomeščali drugo z drugo, bi naredili samo zmedo. Kontrola po posebnem postopku, s primerjanjem ipd., lahko kontrolira vse, tudi informacijo (ki je lahko lažna, površna, nepopolna). Odnos med posameznimi funkcijami oz. opravili v OZD pa ne trpi poenostavljanja.

Področje dela in naloge samoupravne delavske kontrole najbolj enostavno opredelimo (čeprav ustava 1974 in ZZD 1976 njene naloge precizno opredeljujeta) z ugotovitvijo, da naj kontrolira vsebino samoupravnih odločitev, predvsem pa njihovo izvajanje.

Najpomembnejše so tiste odločitve, ki so v medsebojni zvezi odločujoče (pomembneje je spremljati in kontrolirati milijonsko investicijo, ki vpliva na mnoge stvari, kot pa vrtati po upravičenosti nakupa pisalnega stroja, oz. izplačanih potnih stroškov ipd.). Predvsem je potrebno organizirati kontrolo nad dohodkom, ki je namenjen za enostavno ali razširjeno reprodukcijo. Zagotoviti moramo kontrolo nad združenimi sredstvi, tako v TOZD in na višjih nivojih organiziranja do SOZD kot v vseh oblikah združevanja sredstev za določene namene (poslovne banke, zavarovalnica, SIS).

Če govorimo o kontroli dohodka, so to tudi obvezni in razni namenski skladi in najrazličnejši izdatki, skratka, gre za kontrolo nad tem, kaj se dogaja z rezultati, ki jih je dalo živo delo, in še posebej, kaj je z minulim delom. Prek delavske kontrole je treba zagotoviti tudi vpliv združenega dela v materialni proizvodnji nad poslovanjem in racionalnim razvojem v nematerialni sferi združenega dela.

Dosledno izpeljana kontrola nad dohodkom postavlja na drugo mesto preprečevanje ekscesov (okoriščanja, prisvajanja, korupcije itd.), ker so le-ti predvsem posledica pomanjkljive kontrole poslovanja. Torej posledica in ne vzrok. Največji eksces je odtujevanje dohodka, še posebej preseženega dela, pred kontrolo delavcev. Kontrola nad sredstvi, tako tistimi, ki „krožijo ali se delijo" v OZD, kot tistimi, ki cirkulirajo kot družbena akumulacija, pa so delavčev proizvod, kontrola nad „presežnim delom" bo podpora prizadevanjem, da premagajo odtujevanje, ki trga delavcu iz rok ekonomsko in s tem politično oblast.

Naloge, vsebino in področje dela SDK uvaja vrsta pomembnih normativnih aktov, v samih OZD so to pravilniki o delu SDK. V vsakem primeru je SDK nujna vse dotelj, dokler obstaja možnost, da se znotraj OZD reproducirajo podedovani hierarhični odnosi ali da ena od skupin v DO monopolizira oblast. V organiziranju SDK morajo sindikati odigrati aktivno vlogo.

Ocene o delovanju SDK v združenem delu nas zasedaj še opozarjajo, da je dejanski vpliv celo delavskega sveta ponekod zelo slab, kaj šele vpliv organa delavske kontrole. V teh razmerah se delavska kontrola ne more ustrezno razviti, kar povzroča, da posebne oblike družbenega varstva obstajajo ponekod osamljene in pomanjkljive. Nerazvita kontrolna aktivnost delavcev v združenem delu pa tudi pomeni, da za dejanske spremembe delavci še niso uresničili vseh možnosti, ki jim jih ponujata ustava in zakon o združenem delu.

ALOJZ BOČ

S seje DS TOZD TEL

Na seji delavskega sveta, ki je bila 1. in 2. oktobra v Iskri na Blejski Dobravi, je bilo ugotovljeno, da je ta temeljna organizacija dosegla 107 % proizvodnje za mesec september. Kumulativno je bila torej proizvodnja dosežena s 100 %.

Kljub dobrim rezultatom pa postaja v tretjem kvartalu problematično doseganje plana prodaje. Tako smo planirali za 7,5 milijard S din prodaje, realizirali pa samo s 5,6 milijardami ali 75 %-no. Na tako nizko realizacijo prodaje je predvsem vplival asortiman proizvodnje, saj je povsem jasno, da nekompletnih enot ali sistemov ni mogoče prodajati samostojno. Tu predvsem nastopa problem uvoznega materiala – zaradi tega prihaja do nedokončane proizvodnje. Imamo za 2 milijona din zalog, kar pri kompletiranju, ali asortimanu predstavlja za 20 milijonov din kompletnih izdelkov za prodajo. DS je bil tudi seznanjen, da je material že na carini, vendar se zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in zaradi ukrepov SISEOT nahaja v zelo težki situaciji.

S strani temeljne organizacije je bil tako izdelan seznam potrebnega materiala in le-ta posredovan strokovnim službam v delovni organizaciji. Ta problematika lahko postane tako pereča, da ogrozi normalno proizvodnjo, prodajo in realizacijo plana, poleg tega pa se kopičijo v montaži zaloge nedokončane proizvodnje. DS je poudaril, da je treba seznaniti delavce s to problematiko in z možnimi posledicami takšne situacije.

Delavski svet je razpravljal tudi o ukrepih gospodarske stabilizacije ter pri tem podčrtal tri izhodiščne točke:

1– izboljšanje razmerja med izvozom in uvozom,

2– ohranjanje tekoče likvidnosti TOZD in DO,

3– razvijanje ekonomskih odnosov v smeri vzpostavljanja dohodkovnih odnosov.

Program ukrepov vsebuje kratkoročne in dolgoročne ukrepe, le-ti, pa so definirani z roki in nosilci.

DS TOZD TEL je podrobno obravnaval problematiko v tehnični kontroli, ki se nanaša na: kadre, prostor, opremo in seveda organiziranost. Kljub temu da tehnična kontrola za sedaj še sledi planu finančne realizacije – z dovoljevanjem nadurnega dela, notranjimi izboljšavami in dodatnimi napori – bi morali v najkrajšem času namestiti še osem kontrolorjev. Problematika tehnične kontrole je toliko večja, ker v končni fazi reprodukcijske proizvodne celote stoji pred kontrolo pomembna naloga – izvoz v Turčijo.

Brez ustreznih in takojšnjih rešitev te problematike ni možno pričakovati realizacije plana. Zato je delavskemu svetu že IO OOS dal pobudo, da je potrebno izdelati analizo stanja v tehnični kontroli z vsemi alternativami ter predlagal, da o analizi razpravlja in sprejme ustrezne sklepe in sankcije – to predvsem iz razloga, ker do sedaj pri reševanju te problematike ni bilo vidnih rezultatov. DS je to pobudo sprejel in bo o njej razpravljal na naslednji seji.

A. JUG

Razmišljanje o organizaciji kadrovske funkcije

Predložen osnutek samoupravnega sporazuma o spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo je logično nadaljevanje procesa samoupravne organiziranosti delovne organizacije v smeri krepitve delovne organizacije ter smotrne in racionalne delitve dela.

Združitev posameznih funkcij vseh treh delovnih skupnosti oziroma združitev vseh treh delovnih skupnosti v okviru delovne organizacije pomeni kvantitetno združiti in kvalitetno povezati vsa delovna področja v okviru posamezne funkcije, posamezne funkcije pa z ozirom na tehnološko in delovno povezanost združiti v okviru ene delovne skupnosti.

Z združitvijo delovnih skupnosti bomo tudi na področju kadrovsko izobraževalne funkcije dosegli večjo povezanost in celovitost sistema, ki jo terja dejavnost kadrovske funkcije v DO.

Če kritično analiziramo sedanje stanje na področju kadrovske dejavnosti, lahko ugotovimo, da sedanja organizacija kadrovskih služb premalo prispeva k enovitosti kadrovskega sistema. Razdrobljenost strokovnega potenciala v kadrovskih službah pa še naprej ostaja, s tem pa se tudi kvaliteta strokovnega dela bistveno ne izboljšuje.

Obstoječe stanje kadrovskega poslovanja kaže na necelovitost in raztrganost dejavnosti kadrovske funkcije, ki se posebno izkazuje v pomanjkljivem planiranju kadrov in kadrovske dejavnosti, neenotnem izvajanju kadrovske politike, premajhni izkoriščenosti strokovnega kadra. V mnogih primerih pa je še vedno preveč prisotno „personalno delo".

Med vsemi funkcijami je prav kadrovska dosegla najvišjo stopnjo podružbljanja. Prav iz tega pa izhaja pravica vsakega delavca do usmerjenega osebnega razvoja, kar predstavlja temeljni smoter kadrovske politike. To pa je dovolj jasno izhodišče za trditev, da bistvene vsebinske opredelitve kadrovske politike v konkretni temeljni organizaciji ne morejo in ne smejo biti odvisne od organizacijske razvitosti posamezne TOZD, saj bi omejevanje pravic s področja kadrovske politike predstavljalo bistveno kršitev ustavnih pravic delavca in občana.

Na področju kadrovske dejavnosti ni mogoče izpustiti nobene naloge ali opravila, saj bi bila s tem kršena temeljna načela enakopravnosti delavcev, medsebojne solidarnosti in vzajemnosti, svobode izbire in prostovoljnosti.

Temeljna izhodišča kadrovske dejavnosti, ki se oblikujejo v temeljni organizaciji (delovni ljudje, samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, poslovodni organi in strokovne službe) morajo biti usklajena na nivoju delovne organizacije s skupnimi izhodišči kadrovske politike delovne organizacije kot celote (subjekti DO, delavski svet, KOO zveze sindikatov in problemska konferenca). Eden od elementov enotnega usklajevanja in izvajanja kadrovske politike je tudi enoten organizacijski model kadrovske funkcije in kadrovske dejavnosti.

Cilji, ki jih želimo doseči z novo organizacijo na področju kadrovske dejavnosti bi bili v kratkem naslednji:

- povezanost kadrovskega sistema
- smotrna in racionalna delitev dela znotraj funkcije
- kvalitetno izvajanje nalog na področju vseh kadrovskih subfunkcij
- boljša strokovna izkoriščenost kadra
- enotno oblikovanje in izvajanje kadrovske politike
- enoten kadrovsko informacijski sistem, kar je temeljni pogoj za uspešno in hitro delo strokovnih in drugih nosilcev kadrovske dejavnosti
- koordinirano planiranje kadrov in produktivno zaposlovanje
- oblikovanje enotnega izobraževalnega sistema in skupno izvajanje izobraževalnih aktivnosti, zlasti pa nalog, ki nam jih nalaga Zakon o usmerjenem izobraževanju
- skupna izvajanja tehničnega in socialno zdravstvenega varstva, družbenega standarda in poenotenja sistema na področju delitve sredstev za delitev osebnih dohodkov.

Vsaka dejavnost se organizira z namenom doseganja določenih ciljev, tako tudi kadrovska, ki mora biti prisotna v vseh dejavnostih delovnega procesa.

Da bomo zagotovili organizirano in strokovno izvajanje kadrovske dejavnosti, moramo opredeliti določen organizacijski model kadrovske funkcije, ki nam bo predstavljal objektivno organizacijsko in normativno osnovo za dosego povsem določenih ciljev v okviru TOZD in delovne skupnosti.

Cilje kadrovske dejavnosti opredeljuje dogovorjena in samoupravno sprejeta kadrovska politika ki je sestavni del opredeljenih in sprejetih poslovnih ciljev, ki jih opredeljuje poslovna politika oziroma srednjeročni in letni plan vsake TOZD in DO kot celote.

Pri oblikovanju in izvajanju se mora kadrovska služba pojavljati kot aktivni strokovni sooblikovalec (metodološke naloge) in izvajalec (operativa) sprejete kadrovske politike na vseh področjih kadrovske dejavnosti.

Izvajanje nalog kadrovske dejavnosti pa ne more biti omejeno zgolj na delavce, ki so organizacijsko in profesionalno povezani v kadrovsko dejavnost, temveč tudi nosilce samoupravnega (samoupravni organi in DPO) in operativnega nivoja (poslovodni organi, vodje služb, oddelkovodje in drugi).

Izvajanje nalog kadrovske dejavnosti moramo organizirati tako, da kadrovsko dejavnost v največji možni meri približamo delovnemu človeku, torej vsem združenim delavcem.

Pristop k oblikovanju načela kadrovsko izobraževalne funkcije mora biti usmerjen k oblikovanju učinkovitega kadrovskega sistema. To je sistema, ki bo zadovoljeval uresničevanje dogovorjene in sprejete kadrovske politike, potreb vseh združenih delavcev in nadaljni razvoj kadrovske funkcije kot celote. Kadrovska dejavnost pa mora biti znotraj delovne organizacije enovita, zato jo je le kot tako mogoče obravnavati.

Kadrovska služba ali sektor za kadrovsko dejavnost – kakorkoli se že imenuje – bi opravljala metodološko operativne naloge za celotno delovno organizacijo (izobraževanje, kadrovska tehnologija, tehnično in socialno zdravstveno varstvo, družbeni standard, nagrajevanje in inovacije), kadrovanje pa za vse subjekte ljubljanske lokacije.

Za izdelavo sistemsko metodoloških oziroma razvojnih nalog kadrovske dejavnosti (razvoj enotnih sistemov, modelov, metod in tehnik po posameznih kadrovskih subfunkcijah), pa bi veljalo razmisliti o enotnem pristopu v okviru SOZD ISKRA oziroma v okviru DO ZORIN.

Za realizacijo skupno dogovorjenih metodoloških nalog bi v okviru SOZD ZDRUŽEVALI POTREBNE KADROVSKE KAPACITETE (strokovni teami) in potrebna finančna sredstva.

Alojz Kleindienst

Za večjo učinkovitost in spremljanje poslovanja

Nekaj številk nazaj je bila v glasilu Iskra že objavljena vest o podpisu pogodbe med Tovarno računalnikov v Kranju in delovno organizacijo ISKRA–AVTOMATIKA o nabavi računalnika ISKRA – DATA C–18.

Danes si skozi krajšo informacijo oglejmo vzroke, ki so pripeljali do odločitve o uvedbi lastnega informacijskega sistema in njegovega pomena za poslovanje delovne organizacije Avtomatka, katere nepogrešljiv del je tudi računalnik.

Avtomatika je z razmeroma raznolikimi aktivnostmi, približno 3500 zaposlenimi in enajstimi temeljnimi organizacijami ena od večjih delovnih organizacij v okviru SOZD Iskra. Da zahteva upravljanje takšnega poslovnega sistema dobro organiziranost in učinkovit informacijski sistem, so se v Avtomatiki zavedali že koncem 1978 leta, ko so si v sodelovanju z VŠOD iz Kranja zastavili med drugimi tudi cilj razvijanja informacijskega sistema v delovni organizaciji. Predhodno in nato vzporedno s tem pa je potekalo v nekaterih temeljnih organizacijah materialne proizvodnje tudi uvajanje sistema dirigiranega vodenja proizvodnje „GEORGA".

V začetku je ta sistem dajal solidne rezultate, ki so se kazali v boljši izrabi notranjih proizvodnih kapacitet in v zmanjšanju raznih zastojev v proizvodnji. V sedanjem obdobju pa se ugotavlja, da se ponovno pojavljajo problemi značilni s področja upravljanja z materialom kot so:

- visoka vrednost zalog
- nezadovoljiva zanesljivost preskrbe proizvodnje
- zakasnele dobave dobaviteljev
- težavno, podvajano in netočno spremljanje stanja
- pomanjkanje podatkov o razpoložljivosti v prihodnosti
- težave z lociranjem zaloge
- pogostost urgenc in nujnih nabavljanj
- površno analiziranje nabavnega trga
- pozno ugotavljanje zamujanja dobaviteljevih dobav
- uporaba manj primernih politik upravljanja z zalogami, itd.

Iz tega sledi, da organizacija materialne in operativne priprave proizvodnje zahteva organizacijo lastne računalniške mreže.

Računalniška obdelava podatkov tako v Avtomatiki ni nepoznana. Saj s pomočjo ISKRA – CAOP večja skupina delavcev že vrsto let ureja materialno poslovanje, osebne dohodke, saldakonte, obračun stroškov in fakturiranje. Vendar pa ta način računalniške obdelave podatkov ni dal, kot je ugotovljeno, maksimalnih rezultatov. Računalnik je bil namreč oddaljen od uporabnikov, razvoj projektov je potekal zunaj delovne organizacije in tem primerno je zaostajal tudi razvoj ustreznega kadra.

Nekako v tem času so se tudi v SOZD Iskra pričele rojevati ideje in rešitve izgradnje informacijskega sistema v delovnih organizacijah. Vendar pa so se zaradi nejasnega koncepta razvoja (vse predlagane rešitve in ideje so bile sporne) delovne organizacije začele ozirati po lastnih rešitvah. Tako nekatere iščejo rešitve v nabavi računalnika, druge v boljši organizaciji, tretje spet v izgradnji informacijskega sistema, oprte na ustrezno računalniško opremo. Med slednje kot že rečeno, sodi tudi Avtomatika.

Delavci Avtomatike smo se odločili, da bomo najprej proučili obstoječe obdelave in organizacijske rešitve in nato s primerno metodologijo poiskali možne poti informacijskega sistema, ki bo postopno vključeval kadre in računalniško opremo. V prvi fazi razvoja pomeni to nabavo mini računalnika ISKRA–DATA C 18 z izgradnjo informacijskega podsistema spremljanja zalog. Pristop k tej nalogi je projekten, s sodobnimi organizacijskimi in računalniškimi orodji. Računalniška rešitev je grajena strukturno in modelarno z vsemi principi pisanja programov za male računalnike. Z leti, ko bodo potrebe po računalništvu prerasle te okvire, pa bi poiskali rešitve v nabavi lastnega, velikega računalnika ali v deležu terminalskih priključkov na večji računalnik.

Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je realizacija zastavljenih nalog – razvoj integralnega poslovnega informacijskega sistema ter razvoj in izdelava informacijskega podsistema spremljanje zalog v prvi vrsti odvisno od podpore in sodelovanja organizacijskih služb v TOZD Avtomatike ter strokovnjakov iz posameznih poslovnih področij in nivojev opravljanja. Vsebina in oblika bo s programi in posameznimi fazami

(Nadaljevanje na 7. strani)

DO ELEMENTI

TOZD FERITI LJUBLJANA

Razvoj in tehnologija na konici dogajanja

Tovarna Feritov v Stegnah je zadnja leta znana po nagli rasti proizvodnje, visokem odstotku izvoza in dobrih finančnih zaključkih. Zato smo povprašali vodjo razvoja in tehnologije Vojina Gardaševića, kako razvoj in tehnologija dohajata ta nagli tempo. Za Ferite je predvsem značilno, da imajo odlično postavljeno organizacijo dela. Tako se tudi tehnologija deli na dva bistvena dela: na razvojni del in operativni del. Razvojni del, kot pove že ime, opravi globalno pripravo dela, seveda v sodelovanju z razvojem, operativni del pa spremlja delovni proces, zato ga imenujejo procesna tehnologija.

Procesna tehnologija skrbi za nemoteno delo v vseh fazah proizvodnje in posebej poskrbi za zelo strogo vhodno in medfazno kontrolo, ker so ugotovili, da je tak način spremljanja kvalitete zelo efekten in mnogo cenejši, kot ob koncu. Druga značilnost procesne tehnologije pa je organizacijska spremljava proizvodnje v vseh fazah, ki jo spremlja isti tehnolog, tako so dosegli, da ne prihaja do neprijetnih prekinitev in vsaka faza že kotira na naslednjo stopnjo izdelave. Tako so dosegli precej višjo končno kvaliteto in mnogo manjši izmet. Procesna tehnologija pa ima še več drugih nalog.

Tako ti tehnologi skrbijo za prenašanje razvitega in tehnološko obdelanega bodočega izdelka iz razvoja v proizvodnjo. Ob tem skrbijo, da že med razvojem in konstrukcijo novih izdelkov bodoči artikel uskladijo z možnostmi obstoječe proizvodne opreme.

Zadnji čas so se tehnologi osredotočili z razvojniki vred na artikle, ki smo jih doslej v Jugoslaviji izvažali. To so feritni izdelki za profesionalno rabo. Tako razvijajo nove izdelke, dodeljujejo aplikacije in predvsem vso to proizvodnjo dvigajo na kvalitetno zelo visok nivo, ki mu pravimo profesionalna kvaliteta.

Tak primer je feritno jedro RM. Njegova značilnost je, da je visoko temperaturno in kapacitivno stabilen element. Rabi se v telefoniji. Zadnje čase prav ta element zelo hitro izpodriva klasične elemente na tem področju in je zato zanj veliko povpraševanje. Drug tak primer je nova tehnologija plastificiranja jeder. Tako zaščitena oziroma izolirana jedra so zelo iskana. Čeprav so jih šele letos osvojili v proizvodnji, so jih dvesto tisoč komadov že izvozili.

Poleg tega so naredili velik korak v miniaturizaciji, ki jo zahtevajo švicarski in nemški kupci. Tako so letos izvozili že čez milijon kosov teh miniaturnih izdelkov.

S svojimi kupci navezujejo vse tesnejše stike in plod tega tehničnega sodelovanja so prilagoditve, ki jih kupci želijo. Tako tehnično sodelovanje je gotovo visoka raven sodelovanja, ki ima celo vrsto prednosti pred klasično trgovino. Tako se v Feritih fleksibilno prilagajajo kupcem, njihovim zahtevam po kvaliteti, miniaturizaciji, funkcionalnosti in tehnologiji feritov. Na tem področju je ta tovarna pravi fenomen. Ne manjka pa jim tudi težav, saj orodjarna težko sledi tako hitrim spremembam in zahtevam, kar včasih hromi fleksibilnost. Nujno bo treba več investirati v orodjarske zmogljivosti Orodjarne IEZE.

Karakteristika feritov je tudi zelo širok asortiment proizvodov, ki ga proizvajajo doma v Stegnah, in v obratih na Ljubnem in v Solčavi. Oba obrata v Savinjski dolini so po nekaj letih proizvodnje usposobili tehnično in s priučevanjem, da proizvajata enakovredno matični tovarni. Tako tudi v Savinjski dolini že izdelujejo 50 % izdelkov za profesionalno rabo.

Tudi dejavnost navitih komponent je vse bolj profesionalna. S kooperanti so osvojili tudi proizvodnjo pribora za feritna jedra, ki so jih doslej uvažali. Tako nameravajo do konca leta osvojiti ves pribor: tuljavnike, armature in regulacije. To pa nikakor ni malo, saj to pri feritnih elementih predstavlja blizu tretjine vrednosti.

F. KOTAR

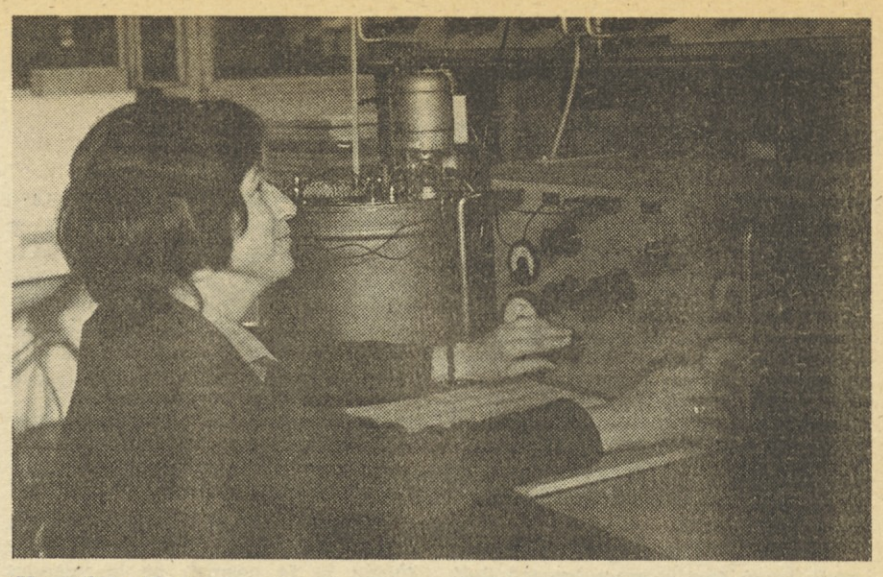

V merilnici Feritov.

DO AVTOMATIKA

Inovacije za potrebe neposredne proizvodnje

Drugi člen družbenega dogovora o inovacijah pravi: „Uvajanje znanja v družbeno razvojne procese mora potekati v sodelovanju in v skladu z interesi večine delovnih ljudi, sočasno s poglabljanjem samoupravnih socialističnih odnosov, da bi v čim večji meri zagotovili uveljavljanje idej, znanja in interesov delavskega razreda."

Inovacijski procesi so praviloma kompleksni procesi, v katerih sodeluje vrsta dejavnikov, in ki tečejo od zamisli do njene realizacije in pravne zaščite. Nemalokrat pa se zgodi, da se zamisel, ideja, porodi na samem delovnem mestu, v vsakodnevnem razgovoru s sodelavci, ob poslušanju njihovih težav ob opravljanju del in nalog. In tako je bilo tudi v TOZD Sestavni deli in delovna sredstva, v oddelku plastikarna na Savski c. 3.

V tem oddelku poteka delovni proces predelave bakelita. In sicer na posebnem stroju – hidravlična stiskalnica (Indos – 40 ton) stiskajo izdelke iz bakelita, ki se nato uporabljajo kot sestavni deli v proizvodnji relejev. Na že zastarelem stroju (njegova letnica kaže 1956. leto) je bilo dnevno opravljanje normiranih nalog izredno težko, saj je potekalo odpiranje in zapiranje stroja in orodja ročno. Posledica tega je bila izredno nizka produktivnost dela, saj je morala delavka po eni do dveh urah dela počivati.

Miro Zupet, strojni vzdrževalec za hidravlične in hitrohodne stiskalnice ter Marjan Grčar vzdrževalec strojnega parka pa sta z vnešenimi izboljšavami zvišala učinek, oz. izkoristek dela za 30 %. In sicer poteka sedaj odpiranje in zapiranje stroja in orodja avtomatično, s pomočjo elektro hidravlike. Ročno je ostalo samo še vlaganje in odvzemanje kosovnega materiala, kar brez prevelikega napora lahko opravlja vsaka delavka.

Prav tako poteka avtomatsko kontrola parametrov pri izdelavi posameznega kosa (temperatura, čas in pritisk). Materiale za predelavo sta Zupet in Grčar porabila v večini iz domačega proizvodnega programa Avtomatike. Le nekaj delavk iz hidravlike je od Kladivarja iz Žirov.

Z namenom, da bi zmanjšali odstotek omenjenega dela, ki so ga zaradi nizke produktivne zmogljivosti morali opravljati v kooperaciji z drugimi organizacijami združenega dela, bodo na enak način modernizirali tudi drugo hidravlično stiskalnico, so za konec dodali v TOZD Sestavni deli in delovna sredstva, upravičeno ponosni na opravljeno delo obeh sodelavcev.

Š. D.

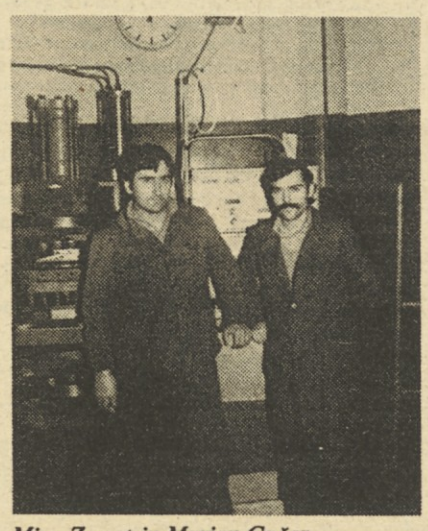

Miro Zupet in Marjan Grčar.

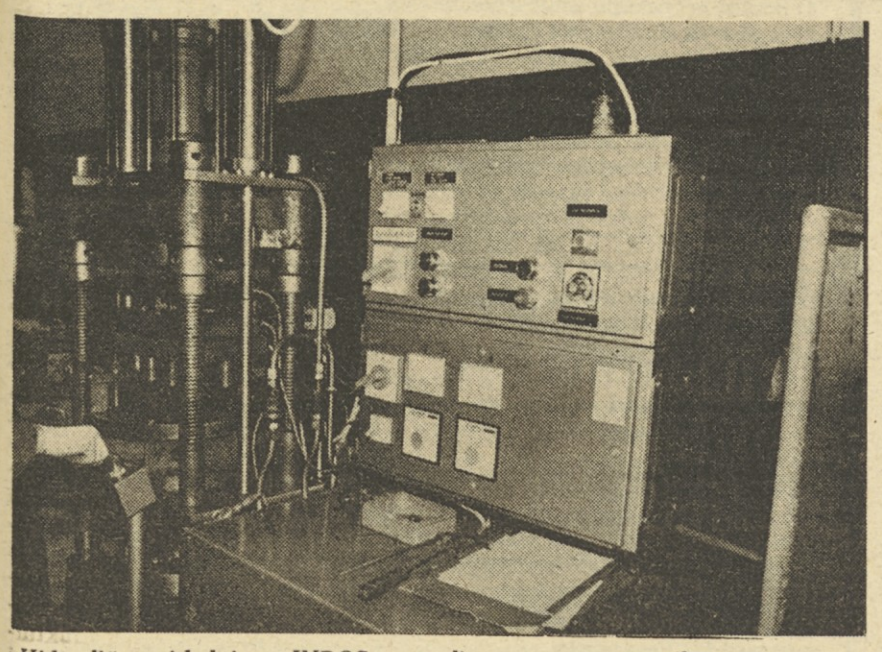

Hidravlična stiskalnica – INDOS, opremljena z novo avtomatiko.

ZA VEČJO UČINKOVITOST IN SPREMLJANJE POSLOVANJA

(Nadaljevanje s 6. strani)

dela definirala na novo oblikovana informacijska služba v delovni skupnosti za skupne zadeve. Prav tako je bil z namenom, da se v TOZD zagotovijo ustrezni pogoji in kadri za realizacijo projekta in nalog s strani kolegijskega poslovodnega odbora imenovan tudi projektni team v sestavi: Dovič Alojz, Kafol–Hrovat Irena, Škrbinc Jaka, Česen Andrej in Dekleva Sašo (zunanji sodelavec iz visoke šole za organizacijo dela Kranj).

Zadovoljevati najnujnejše potrebe po računalniški obdelavi in ob tem razvijati osnutek lastnega integralnega informacijskega sistema in majhna naloga, pa čeprav jo izvajaš postopoma. Vendar pa postaja iz dneva v dan zahteva po zagotavljanju ažurnih, dnevnih informacij preko računalniškega sistema v abecedi gospodarjenja nepogrešljivih del. Tega se moramo zavedati ko pristopamo k realizaciji zastavljenih nalog pa naj si bo to v temeljnih organizacijah ali na ravni delovne organizacije kot celote.

Š. D.

Komerciala obvlada položaj

Ob zaostrenih pogojih gospodarjenja se prodajniki srečujejo še z novimi nalogami, poleg tistih, ki so jih imeli doslej. Treba je biti fleksibilen, zlasti to velja za svetovno tržišče, kjer je zaradi recesije vse teže prodreti in celo zadržati tradicionalne kupce. O tem sva se pogovarjala z direktorjem komerciale Industrije elementov, Avgustom Bregarjem.

V IEZE so v devetih mesecih kar dobro prodajali, zlasti na domačem trgu, kjer so dosegli 110 % predvidene prodaje za to obdobje, oz. 78 % letnega programa domače prodaje. Za izvoz ocenjuje Bregar, da so ga v devetih mesecih letos dosegli v vrednosti 7,9 milijona dolarjev, kar predstavlja 72 % predvidevanj za 9 mesecev, ali 54 % letnega načrta.

Te številke zgovorno kažejo, da je še vedno mnogo lažje prodajati doma kot izvažati. Sicer tudi pri nas v Jugoslaviji pada povpraševanje po elementih za elektroniko, saj večji kupci, finalisti previdno naročajo manj. Tako so imeli v tretjem tromesečju manj naročil. Položaj pa se je v 4. trimesečju popravil, kar zlasti velja za domači trg. Vse leto pa je bilo premalo naročil za proizvodna programa TOZD Magneti in TOZD Industrijska elektronika. Zlasti za Industrijsko elektroniko velja, da se srečuje z močno konkurenco.

Odpirajo pa se velike možnosti tudi Industrijski elektroniki iz Kostanjevice, zlasti v izvozu oziroma kooperacijo s Poljsko. Tja bodo izvažali tiskana vezja z več vgrajenimi elementi. To pa je že višja oblika sodelovanja, oziroma prodaje. Odpirajo pa se tudi možnosti sodelovanja in prodaje nekaterim domačim kupcem, zlasti za tiskana vezja z vgrajenimi komponentami.

Direktor Avgust Bregar meni, da bodo program prodaje na domačem trgu letos dosegli in morda celo malce presegli. Slabše pa kaže v izvozu.

Na svetovnem trgu se vse bolj poznajo posledice recesije. Zato kupci elementov postavljajo vse ostrejše zahteve po kvaliteti, treba je zagotoviti brezhiben prodajni servis in se ob tem spopasti tudi z vse večjimi zahtevami po znižanju cen. Konkurenca na trgu komponent je vse ostrejša, zlasti pri ponudnikih iz Dalnjega vzhoda, ki ostro konkurirajo z visoko kvaliteto in nizkimi cenami. Mnogo zahodnih firm seli svojo proizvodnjo elementov in podsestavov na vzhod, kjer je delovna sila cenejša in se to pozna tudi pri ceni izdelkov. Prav zato so Elementi zgubili precej tradicionalnega trga, tako Upori in Feriti angleški trg.

Predvidevajo, da bodo do konca leta izvozili za 10 do 11 milijonov dolarjev, čeprav so načrtovali izvoz v višini 14 milijonov dolarjev. Zato v Industriji elementov pričakujejo od Iskrinih zunanjetrgovinskih ljudi v prihodnjem letu še več. Večjo prodornost in seveda višji efekt prodaje na tujih trgih.

Kot vse kaže, bo treba za nemoteno poslovanje IEZE drugo leto izvoziti še več, da bi tako zagotovili devizna sredstva za nakup repromateriala, ki mora nujno priti iz uvoza, saj ga doma ni mogoče dobiti. Ocenjujejo, da bo morala IEZE izvoziti za kakih 15 milijonov dolarjev na konvertibilni trg. To pa sodeč po položaju na svetovnem trgu ne bo enostavno.

Na domačem trgu pa v IEZE pričakujejo približno take pogoje prodaje drugo leto, kakršni so bili letos. Malce jih skrbi oskrba s surovinami oziroma repromateriali, tako iz uvoza, kot tudi od domačih dobaviteljev.

F. KOTAR

V komerciali IEZE je vedno živahno.

Jožetu Anžiču v slovo

V petek, 10. oktobra je stal kolektiv Delovne skupnosti skupnih služb ob grobu svojega sodelavca Jožeta Anžiča. Umrl je še ne 63 let star. Zahrbtna bolezen ga je prisilila, da je šel prezgodaj v invalidski pokoj in prezgodaj v smrt.

Naš Jože je bil eden tistih tihih, mirnih ljudi, ki niso silili v ospredje, eden tistih, ki delajo vestno, tiho in natančno. Že njegovo delo je bilo precizno in je zahtevalo celega človeka. Kot PTT mehanik se je pred 23 leti zaposlil v Iskri IEZE in skrbel za telefonsko centralo, telefone, vode in še za marsikaj.

Nanj smo se zanesli. Kar je Jože začel, obljubil ali vzel za potrebno, je vedno opravil skrbno, natančno in vestno. To je bila njegova značilna, življenjska poteza.

Bil je tudi dober delovni tovariš. Razumel je vse in vsakogar ob sebi. Nanj bomo ohranili najlepše spomine.

Sodelavci

V petek se je od sodelavcev v DSSS poslovila dolgoletna sodelavka in družbenopolitična delavka Ivanka Posavec. Sindikalna organizacija in sodelavci so se ji zahvalili za sodelovanje in ji poklonili spominsko darilo.

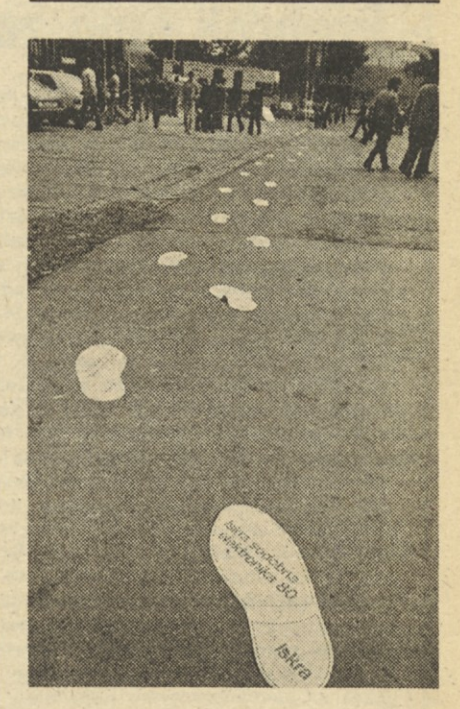

UČINKOVITA REKLAMA na Gospodarskem razstavišču na Sodobni elektroniki '80 so bile „Iskrine stopinje". Naši oblikovalci so jih položili od vhoda na Razstavišče pa vse do naših stojnic v hali B. Tako je vsakdo šel enostavno za sledjo in prišel do naših razstavnih prostorov. Sicer pa je vse videti na sliki. Prisluhnili smo obiskovalcem, ki so se s priznanjem čudili dobri in učinkoviti reklami.

FY

DO AVTOELEKTRIKA

Dvajset let zvestobe

Pionir Iskre – Avtoelektrike bi mu lahko rekli. Med prvimi je bil, ko je v decembu 1959 nastajala ISKRA – Avtoelektrika v Šempetru pri Gorici. S prvo skupino je odšel v Kranjsko Elektromehaniko na specializacijo, na linijo, kjer so takrat sestavljali avtoelektrične izdelke. Med prvimi se je seznanil z zaganjalniki, z dinami, z regulatorji .... Velike so njegove zasluge, velika je njegova dediščina, ki jo je zapustil 3.200-članskemu kolektivu Avtoelektrike.

Beseda teče o Avgustu Pelikanu, vodji linije regulatorja v tovarni elektronike, ki je odšel prejšnji mesec v zasluženi pokoj. Odšel je v letu, ko praznuje Iskra – Avtoelektrika 20-letnico obstoja, jubilej, ki je tesno povezan z Avgustom Pelikanom, z njegovim delom, z njegovimi uspehi, z njegovimi izboljšavami.

Težko mu je bilo zapustiti ta kolektiv, težko zapustiti linijo regulatorja, kjer delajo le ženske. Prejšnji teden sem ga obiskal na njegovem domu v obmejni vasi Miren pri Gorici. Po prisrčnem pozdravu je beseda seveda takoj nanesla na Iskro z vprašanjem: **„Kako je kaj pri nas v Avtoelektriki?"**

Ob kozarčku dobrega vina so se spomini našega upokojenca vrnili prav v tiste začetne dni, v dni ustanovitve Iskre – Avtoelektrike. Čez čas je vstal in iz skrbno urejenega „arhiva" potegnil prve izvode glasila „Iskra" z letnico 1959, 1960, 1963 .... Vse kar je vezano na Iskro hrani, vse, ne le spomine ....

Da težko je bilo takrat, se spominja Avgust. Le kakšnih 25 do 30 nas je bilo v začetku. Ni bilo tovarniške tradicije, večkrat je manjkal ta, ali oni material. Prihajali so novi delavci, biti si moral vodja, direktor, preddelavec in kaj vem kaj še vse drugega. In tako so minevali meseci, leta, dve desetljetji, doživeli smo ogromen uspeh, velik napredek.

In kakšnega dogoka se najbolj spominja, sem ga še pobaral.

Nasmehnil se je kot se je ničkolikokrat nasmehnil tudi na delovnem mestu in ta nasmeh ne bo njegova ženska „brigada" na tekočem traku regulatorja nikoli pozabila.

„V začetku, ko smo sestavljali zaganjalnik 2,5 konjskih moči, smo tuljave ročno lakirali, lak pa smo imeli v velikem kotlu. Sodelavec, zadolžen za lakiranje, klicali smo ga „inženir", se je nekoč preveč nagnil in seveda pomočil svojo kuštravo glavo prav na dno kotla kjer je bilo na srečo le še 10 cm laka. Razredčila, s katerim bi si opral lase ni bilo in tako so mu lasje ostali seveda polakirani. To je bilo smeha."

Veliko lepih spominov mi je še povedal, dal mi je veliko napotkov, kot jih je dajal polnih 20 let svojim delavkam.

Ob slovesu mi je naročil, naj prenesem njegove želje celotnemu kolektivu za še nadaljnje uspešno poslovanje in rast delovne organizacije.

V imenu vseh pa sem mu zaželel kar najlepše počutje v zasluženem pokoju.

Marko Rakušček

LIKOVNIKI ISKRE NA JESENICAH

Že tretjič likovniki DOLIK z Jesenic gostijo likovnike Iskre. Štirideset svojih del bodo razstavili: Alojz Dular, Martin Goričanec, Franc Guček, Štefan Horvat, Izidor Jalovec, Milenko Kljajič, Boris Lavrič, Katarina Plemelj, Mladen Radojčič, Milica Rajačič, Ivan Razboršek, Vladimir Sitar, Bojan Šaver, Bernard Šraj, Vida Štembergar, Zlata Volarič in Jože Volarič.

Dela za razstavo je izbral dr. Cene Avguštin, ki bo odprl razstavo. Otvoritev razstave bo v soboto, 18. oktobra 1980 ob 18. Vabimo likovnike Iskre na otvoritev.

Jože Volarič

Prebrali smo za vas

Pričevanje Valentina Tratnika pod naslovom „Danes jaz, jutri ti" je vsekakor svojevrstna, nenavadna in zanimiva pripoved o štirinajstletnem Hribarjevem Rajku iz Idrije (to je avtor sam) iz časa februarja 1943 do kapitulacije Italije septembra istega leta. To je v bistvu čas nenavadnega poleta narodnoosvobodilnega gibanja na Primorskem, ki pa je, žal, doslej še vse premalo raziskano v zgodovini naše NOB. Takrat smo namreč na Primorskem priča nenavadnega razmaha in množičnosti odhodov mladih primorskih fantov v partizane, ki so jih začeli marca 1943 pošiljati na Dolenjsko, kjer naj bi jih oborožili in izurili za borce. Vendar pa so številni izmed teh mladih fantov, in med njimi je bil tudi avtor naše pripovedi, iz različnih vzrokov brez vodstva in hrane, slabo oboroženi in neizkušeni, tavali po gozdovih kadar pa so se približali naseljem in hišam, pa so padli v italijanske zasede. Takrat so se namreč Italijani še vedno, čeprav le navidezno, kar so pokazali kasnejši dogodki, ki so se končali s kapitulacijo, zavedali svoje moči in so zato tem bolj kruto in nečloveško ravnali z upornimi Primorci, saj so to ozemlje še vedno šteli za svojo sveto zemljo.

Knjiga Valentina Tratnika je sicer tako časovno kot prostorsko omejena na sorazmerno kratek čas slabega pol leta in ožje primorsko območje okrog Idrije in Trnovskega gozda pa tja do Krasa, vendar nam s svojo živostjo, neposrednim in odkritim prikazovanjem dogodkov, zlasti pa z iskrenostjo in tudi določeno kritičnostjo vendar nudi dovolj nazoren in zanimiv vpogled tako v razpoloženje Primorcev v tistem času kot tudi v prilike in razmere na tem območju, zlasti Italijane in njihovo sorazmerno ogromno vojsko na bivšem obmejnem prostoru med Jugoslavijo in Italijo. Iz vsega napisanega pa zlasti izstopa izredna nacionalna zavest primorskih ljudi, ki je Italijani kljub dvajsetletni okupaciji sploh niso mogli zatreti, na drugi strani pa tudi izredna pripravljenost in volja primorskih ljudi zgrabiti za orožje in se boriti za lastno osvoboditev v okviru narodnoosvobodilnega gibanja ne glede na svetovnonazorsko pripadnost. Še več, vse to nam jasno kaže, zakaj ni moglo in tudi ni prišlo do izdajstva in kolaboracije in s tem do kontrarevolucije na tem območju, ki je kasneje, zlasti pa še po italijanski kapitulaciji, postalo pomembno strateško, politično in nacionalno žarišče odpora na Primorskem.

Kot smo že omenili so Tratnikovi spomini napisani dovolj zanimivo in privlačno, polni so drobnih dogodkov in opažanj mladega, štirinajst let starega, doraščajočega fanta, ki so se mu ti usodni in veliki dogodki dovolj zarisali v spomin, da jih je tako lahko obnovil dokaj prepričljivo in nazorno. Tako je pot tega štirinajstletnika v dobre pol leta bila dolga skoraj za celo življenje, saj je iz otroka dozorel naglo v moža, postal partizan, doživel ognjeni krst, se boril in ob kapitulaciji postal za kratek čas celo kot štirinajstletnik komandat bataljona.

Knjigo Valentina Tratnika „Danes jaz, jutri ti" je izdala založba Borec iz Ljubljane v opremi Cvete Stepančičeve.

D. Ž.

SREČANJE ŠPORTNIKOV ELKOM IN ISKRE

V soboto, 11. t.m. so se v Mariboru srečali športniki Iskre in Elkom in se pomerili v malem nogometu, odbojki, rokometu, kegljanju in streljanju. Obsežnejši zapis zaradi pomanjkanja prostora prihodnjič!

DVOBOJ STAREJŠI:MLAJŠI

Po letu dni so zopet sedli za šahovsko mizo veterani ljubljanskega in slovenskega šaha nasproti nekoliko mlajšim igralcem. Zbrali so se šahisti organizacij Iskre, člani Šahovskega društva in ostali aktivni in manj aktivni šahisti Ljubljane ter bližnje okolice.

Tekmovalce je pozdravil član tekmovalnega odbora društva Anton Preifalk. Šahisti so z enominutnim molkom počastili umrlega prijatelja našega društva in vzornika šahistom velemojstra Vasje Pirca. V imenu družbeno političnih organizacij in delavcev Iskre pa je prisotne pozdravil Vili Tekavec.

Po delitvi izžrebanih nagrad so na 39 deskah pričeli tekmovanje.

Končni rezultat je bil 23:16 za mlajše. Najzanimivejši so bili dvoboji na prvih desetih deskah, kjer so s 6:4 tudi slavili mlajši.

Šahovsko društvo bo v letošnjem letu organiziralo še vrsto tekmovanj, na katere vas že sedaj opozarjamo. Prvo tako tekmovanje bo 23. 11. 1980 na Laborah v Kranju in sicer mednarodni moštveni šahovski turnir. Imeli bomo še dvoboj z JLA in novoletni hitropotezni turnir.

B. Brezigar

PRVE PONUDBE

Vedno nižja jutranja temperatura in prvi, v gorah zapadli sneg nam počasi a vztrajno prinašata misli na bližajočo se zimo.

V delovni organizaciji Iskra–Avtomatika so z namenom, da bi svojim delavcem in njihovim domačim zagotovili čim bolj prijetne praznike, ali zimske počitnice, že sklenili prvo pogodbo in sicer s Stano Lavtižar, ki bo v letošnji zimski sezoni v Kranjski gori (Vitranška 8) oddajala dve tiposteljni, tri dvoposteljne in eno enoposteljno sobo. Za prenočevanje bo moral posameznik dnevno odšteti 75,00 din (vračunano ogrevanje prostorov). Pri tem bo na dvorišču zagotovljen parkirni prostor za osebne avtomobile ter prostor za shrambo smuči in smučarske opreme.

Vse delavce Avtomatike, ki bi želeli podrobnejše podatke, ali pa bi se radi prijavili za smučanje v času od 28. 11. 1980 do 9. 3. 1981, naj se zglasijo pri Antonu Kastelic, Savska C. 3. (DS 1 – tel. 320–441, int.: 321.) Pohitite s prijavami!

IZLET V NEZNANO

PD Iskra bo organiziralo v soboto, dne 25. 10. 1980 izlet v „NEZNANO". Vabljeni planinci, ki so med letom nabirali kondicijo na Iskrinih izletih. Hoje bo približno pet ur. Dobimo se na ljubljanski železniški postaji pod uro ob 6.15. Cena izleta 50.– din. Prijave sprejema do srede 22. 10. 1980 Janez Šilc, tel.: 558–341, int. 85.

ZAHVALI

Ob nenadomestljivi izgubi moje drage mame

FRANČIŠKE BARTOL

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZD Stikala – TPP za izražena sožalja, darovani venec in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Janez Bartol
z družino.

Ob smrti moje matere

MARIJE GABER

se iskreno zahvaljujem prijateljem in sodelavcem v programsko–tehničnih službah za podarjeni venec, pomoč, izraze sožalja in spremstvo na njeni zadnji poti

sin Vincenc Gaber.

ISKRA – glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra Industrija za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente – Ljubljana.
– V.d. glavni urednik Otmar Zorn, odgovorni urednik: Dušan Železnov, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar – komentator Mara Ovsenik.
– Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Elektromehanika), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Široka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Marko Rakušček (Avtoelektrika), Boris Čerin (DO Elektrozveze) – Izhaja tedensko – Rokopisov ne vračamo – Naslov: Ljubljana, Trg revolucije 3, tel.: 324-061, 324-261. – Tisk: – Časopisno tiskarsko podjetje PRAVICA–DNEVNIK, Ljubljana.
Po mnenju sekretariata za informacije SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

XIV. LETNE ŠPORTNE IGRE OOS KRANJ

V okviru letnih športnih iger je v sindikalnem domu v Kranju dva dneva potekalo hitropotezno ekipno in posamezno prvenstvo v šahu. Prvi dan se je pomerilo 13 ekip gorenjskih podjetij in ustanov. ISKRA–ELEKTROMEHANIKA je nastopila kar s petimi ekipami.

V moški konkurenci sta letos šampion in vicešampion zamenjala prestol, saj je takrat naša ekipa Iskra osvojila prvo mesto. Vso pohvalo za ta veliki uspeh zaslužijo Leon Mazi, Janez Krek, Miha Šmid in Lojze Mezeg.

Rezultati: 1. ISKRA I, 2. SAVA I, 3. UJV, 4. ZAVAROVALNICA, 5. GUMAR, 6. GRADBINEC, 7. ISKRA–ATC, 8. ISKRA II, 9. ŽIVILA, 10. PLANIKA, 11. IKOS, 12. SAVA II, 13. ZAVOD ZA POŽARNO VARNOST.

Žal je bilo letos šahistk manj kot lani, tako da smo prevladovale Iskrašice. Zmagala je ekipa ISKRA I, v postavi Marija Brce in Olga Štempihar pred ISKRO II, v postavi Olga Polak in Stanka Pogačnik.

V konkurenci posameznikov je že v predtekmovanju prišlo do presenečenj, saj se celo lanskoletni prvak ni uspel uvrstiti v finale.

Rezultati: 1. Siniša Miloševič (Sava), 2. Boris Ciglič – Zavod za požarno varnost, 3. Leon Mazi – Iskra, 4. Rado Bumbar – Gradbinec, 5. Drago Lazar – UJV, 6. Janez Krek – Iskra, 7. Brane Deželak – Iskra, 8. Zlatko Jeraj – Iskra, 9. Maks Pečnik – Interevropa, 10. Janez Marko – Sava, 11. Brane Hribar – Varnost, 12. Martin Brce – Privatniki.

Med posameznicami je zmagala Marija Brce pred Olgo Štempihar, Olgo Logar (vse Iskra).

Za konec naj omenim še spodrsljaj organizatorja. Ne le, da nismo videli nobenega predstavnika organizatorja letošnjih iger, tudi zmagovalci so ostali brez obljubljenih pokalov.

O. Š.

ČASOPISNE NOVICE

Razstavo sodobnih dosežkov elektronike na Gospodarskem razstavišču sta obiskala tudi predsednik predsedstva SRS Viktor Avbelj in član predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc. Slednji je po ogledu razstavljenih dosežkov dejal: „Sejem je prijetno presenečenje, saj kaže, da jugoslovanska elektronska industrija, kar se tiče uporabe znanja, ne zaostaja za svetovnimi proizvajalci te opreme." In dodal – „da poslovna politika jugoslovanskih proizvajalcev elektronike žal zaostaja za znanjem, ki ga vsebujejo njihovi tehnični dosežki. Na področju elektronike je registritanih 26 proizvajalcev, ki niti tehnološko, niti ekonomsko ne povezuje svojega dela. Čudim se, da sejma ni obiskal noben predstavnik Gospodarske zbornice, kar bi bilo logično, saj je njihova naloga sporazumeti se za isto mizo s predstavniki delovnih organizacij o tehnološkem in ekonomskem razvoju panoge, o potrebah jugoslovanskega tržišča in realnih možnostih razvoja elektroindustrije. Razdrobljenost v naši elektroniki lahko koristi le tujemu kapitalu."

V kratkih razgovorih, ki sta jih gosta imela z nekaterimi domačimi razstavljalci, so povedali, da mostove dogovarjanja že postavljajo. „Zaenkrat se trudimo, da bi spregovorili v skupnem jeziku, predvsem z Iskro," je npr. dejal predstavnik niške Elektronske industije.

V sobotni prilogi Dela je novinar Zdravko Štefančič objavil skoraj dve strani dolg članek z naslovom „Nekaterim se uvozna kost še ne zatika v grlu". V članku razglablja o uvozu reprodukcijskega materiala, oz. njegovi nabavi pri domačih proizvajalcih. Glede Iskre navaja tole:

„Tudi v Iskrinih tovarnah morajo uvoziti od 4.500 do 5.000 ton različnih polizdelkov in izdelkov železarstva, od orodjih jekla do dvakrat dekapirane pločevine, ki jih naše železarne ne izdelujejo."

„Samo v Elektromehaniki" – ta podatek je posredoval Valentin Hvala v TOZD Nabavna organizacija v Kranju – „potrebujemo za izdelavo različnih ohišij, naprav na leto okrog 2.000 ton zelo gladke, dvakrat dekapirane jeklene pločevine. Te ne izdelujejo v nobeni železarni v državi, zato jo moramo z njihovim soglasjem uvažati. Mislimo, da bi takšno pločevino lahko izdelovali na Jesenicah, v Smederu ali v Skopju."

Drugi odstavek, ki zajema proizvodnjo naših kondenzatorjev se glasi:

„V Iskri morajo za izdelavo različnih kondenzatorjev uvoziti vsako leto za 2,5 milijona dolarjev izredno tanke aluminijeve folije, ki jo izdeluje le nekaj proizvajalcev v Evropi. Ker je ta proizvodnja izredno zahtevna in so zanjo potrebne zelo drage naprave, je po oceni strokovnjakov ne kaže razvijati pri nas. Kot so pokazali pogovori z nekaterimi tujimi proizvajalci, pa bi bilo mogoče uvoz te folije povezati z izvozom aluminija. Predstavniki Iskre so prek Jugometala že dali pobudo proizvajalcem aluminija za takšno vezavo, vendar z njo niso uspeli."

V tretjem odstavku je govora o nadomeščanju domačega reprodukcijskega materiala in polizdelkov, pri čemer naj bi opustili uvoz.

"V Iskri, delovni organizaciji Elektromehanika so v okviru ustalitvenih ukrepov, ki so jih začeli uresničevati avgusta lani, najprej skrbno pregledali, kaj vse uvažajo in kaj od tega bi lahko začeli izdelovati v Iskrini hiši ali v sodelovanju z drugimi proizvajalci v državi. Potem so se začeli dogovarjati in v enem letu uspeli nadomestiti z domačo proizvodnjo uvoz v vrednosti 210,6 milijona dinarjev. Kot so povedali Valentin Hvala, inž. Jože Javornik in inž. Janez Gros iz TOZD Nabavna organizacija, so od domačih dobaviteljev reprodukcijskega materiala in sestavnih delov zahtevali ustrezno kakovost izdelkov, zagotovila o redni dobavi in ceno, kakršna velja za te izdelke na svetovnem tržišču, oz. je lahko višja od nje za veljavne carinske in druge dajatve. Seveda pa so delo za organiziranje in razvoj domače proizvodnje, s katero lahko nadomestijo sedanji uvoz, šele dobro zastavili, zato pričakujejo, da bodo v naslednjem letu vsoto deviz zmanjšali še za nadaljnjih 200 milijonov dinarjev."

Zbral in uredil MARJAN KRALJ

POSTANITE ČLAN OSNOVNIH ORGANIZACIJ SMUČARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Velike ugodnosti članov:
1) popust pri nakupu smučarske opreme
2) popust na slovenskih žičnicah
3) popust v hotelih, campih in kopališčih
4) zavarovanje
5) popust na maratonih in rekreacijskih tekmovanjih SZS

Članarino lahko poravnate, ali se na novo vpišete pri: ISKRA ISE področje za rekreacijo, Ljubljana, Ilirska 27. Vse informacije dobite na tel. 325–587 (Vili Tekavec)

ISKRA COMMERCE LJUBLJANA objavlja prosta dela in vabi k sodelovanju sodelavce za nedoločen čas, s 3-mesečno poskusno dobo

v TOZD ZASTOPSTVA TUJIH FIRM

SISTEMSKEGA PROGRAMERJA, za strokovno svetovanje pri prodaji zahtevnejših računalniških sistemov.
POGOJI:
–končana ustrezna fakulteta II. stopnje, tehniške smeri
–5 let delovnih izkušenj
–aktivno znanje angleškega jezika

EKONOMSKEGA TEHNIKA, za opravljanje carinsko špediterskih del v Zastopstvu
POGOJI:
–končana ekonomska srednja šola
–3 leta delovnih izkušenj
–opravljena ZT registracija
–aktivno znanje angleškega jezika

v TOZD ZUNANJI TRG

EKONOMISTA, za vodenje službe v sektorju ZT operative
POGOJI:
–končana ekonomska fakulteta II. ali I. stopnje.
–5 let delovnih izkušenj
–opravljena ZT registracija
–zaželjeno poznavanje nemškega ali angleškega jezika

v DS SKUPNE SLUŽBE

ORGANIZATORJA, za samostojno organiziranje posameznih del
POGOJI:
–končana fakulteta II. stopnje, organizacijske, ekonomske ali družboslovne smeri
–3 leta delovnih izkušenj
EKONOMISTA, za vodenje službe potrošniških kreditov
POGOJI:
–končana ekonomska fakulteta I. stopnje
–3 leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj vloge z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v roku 8 dni po objavi na naslov: ISKRA COMMERCE LJUBLJANA, KADROVSKA SLUŽBA, Topniška 58.